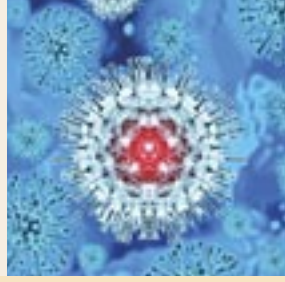

Yeni bir pandeminin eşğinde miyiz?

TTB Pandemi Çalışma Grubu, TTB Halk Sağlığı Kolu ve TTB Merkez Konseyi 21 Mayıs 2022'de Maymun Çiçeği hastalığı ile ilgili bir açıklama yayımladı. Açıklamada hastalığın halk sağlığı açısından önemine değinilirken, hastalığın muhtemel tehlikelerine karşı siyasal iktidara sorumlulukları hatırlatıldı. 4

TTB'nin 74. Büyük Kongresi 24-25-26 Haziran 2022'de

Tıp Dünyası

www.ttb.org.tr

"örgütlü emek, sağlıklı toplum"

Sayı: 248 Haziran 2022

Binlerce hekim ve sağlık çalışanı Beyaz Miting'de buluştu:

Emek bizim söz bizim, sağlık hepimizin!

Türk Tabipleri Birliği ve sağlık emek-meslek örgütlerinin düzenlediği Beyaz Miting'e Ankara'dan ve ülkenin diğer illerinden binlerce hekim ve sağlık çalışanı katıldı. Hekimler ve sağlık çalışanları, 29 Mayıs 2022'deki mitingde "Emek Bizim Söz Bizim, Sağlık Hepimizin" diyerek taleplerini dile getirdi. 9

gündem...

Onurlu bir geleceği her yerde hep birlikte öreceğiz

Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı'nın yazısı sayfa 3'te

5 Nisan Asistan Hekimler Günü'nde

5 acil talep

TTB Asistan ve Genç Uzman Hekimler Kolu, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde 2011'de yapılan asistan hekim grevinin yıldönümü olan 5 Nisan'da beş acil talebini yineledi. 6

Dr. Ersin Arslan ve sağlıkta şiddet sonucu kaybettiğimiz hekimler birçok ilde anıldı

TTB ve tabip odaları, "Sağlıkta Şiddete Karşı Mücadele Günü" kapsamında 15 Nisan 2022 günü birçok ilde basın açıklamaları düzenledi. Basın açıklamalarında Dr. Ersin Arslan şahsında sağlıkta şiddet sonucu yaşamını yitiren sağlık emekçileri anıldı, sağlıkta şiddetin önlenmesi için etkili bir yasa çıkarılması talebi tekrar dile getirildi. 2

Sağlıkta şiddet ve malpraktis sorunu bütüncül yaklaşımla çözülebilir

Hekimlerin ve sağlık çalışanlarının uzun süredir gündeme getirdiği sağlıkta şiddet ve malpraktis yasası, Mayıs 2022'de Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Genel Kurulu'nda kabul edildi. Yasanın içeriğini ve muhtemel sonuçlarını TTB hukukçuları Özgür Erbaş ve Verda Ersoy'a sorduk. Her iki hukukçu da yayımlanan yasanın bütüncül perspektiften uzak olduğunu ve bu haliyle çözüm üretemeyeceğini belirtti. 7

"Aile hekimlerine müjdeli haber" in akıbeti ne oldu? 2

COVID-19 nedeniyle kaybettiğimiz sağlık çalışanları Türkiye'nin her yerinde anıldı 5

TTB'den Isparta-Burdur Tabip Odası'na dayanışma ziyareti 6

"Sağlık ortamında cinsiyete dayalı ayrımcılığa yol açacak düzenlemeleri birlikte ele almalıyız" 6

Nükleer karşıtı mücadelede hekimler 13

Dr. Ersin Arslan ve şiddet sonucu kaybettiğimiz hekimler birçok ilde anıldı:

Sağlıkta şiddet sona ersin!

Tıp Dünyası
HABER MERKEZİ

Gaziantep'te 17 Nisan 2012 tarihinde bir hasta yakını tarafından görevi başında katledilen Dr. Ersin Arslan'ın ölüm yıldönümü Türk Tabipleri Birliği (TTB) tarafından "Sağlıkta Şiddete Karşı Mücadele Günü" ilan edilmişti.

TTB ve tabip odaları, "Sağlıkta Şiddete Karşı Mücadele Günü" kapsamında 15 Nisan 2022 günü birçok ilde basın açıklamaları düzenledi. Basın açıklamalarında Dr. Ersin Arslan şahsında sağlıkta şiddet sonucu yaşamını yitiren sağlık emekçileri anıldı, sağlıkta şiddetin önlenmesi için etkili bir yasa çıkarılması talebi tekrar dile getirildi.

Anma etkinliklerinde yapılan açıklamada, "Dr. Ersin Arslan'ı ve son 20 yıl içinde öldürülen diğer 10 meslektaşımızı; sadece öfkeli hasta ve yakınları değil, mevcut sağlık sisteminin ağır sorunları aramızdan almıştır"

ifadesine yer verilirken sorunların çözümü için siyasal iktidara sorumlulukları hatırlatıldı. Sağlıkta yaşanan her türlü şiddet eyleminin genel geçer bir hal aldığını vurgulayan açıklamada, pandemide büyük bir özveri ile çalışan sağlık çalışanlarının da şiddetle karşı karşıya bırakıldığı belirtildi.

Beyaz Kod verilerine ve TTB'nin yaptırdığı anket çalışmasının sonuçlarına da değinen açıklamada şu ifadeler yer aldı: "Sağlıkta şiddeti gösteren Beyaz

Kod bildirim sayısı; 2020'de 11.942 iken; 2021 yılında sağlık kurumlarına başvuru sayılarındaki artışa da paralel şekilde sağlıkta şiddet artmış; Beyaz Kod bildirim sayısı 29.826'ya yükselmiştir. TTB'nin yaptığı anket çalışmasına göre hekimlerin %84'ü meslek hayatlarında en az bir kez fiziksel veya sözel şiddete uğramış ancak bunların yalnızca yarısı Beyaz Kod veya yetkili mercilere bildirimle sonuçlanmıştır. Başka bir anlatımla Beyaz Kod verilerinin buzdağının görünen kısmı olduğunu belirtebiliriz. Sadece Beyaz Kod verileri bile 2021 yılında Türkiye'de, günde ortalama 80'den fazla sağlıkta şiddet vakasının yaşandığını göstermektedir."

Basın açıklaması sağlık alanında yaşanan şiddetin sona ermesi için TTB'nin dün olduğu gibi bugün ve yarın da mücadeleden vaz geçmeyeceğinin altını çizerek son buldu.

TTB Aile Hekimliği Kolu, Sağlık Bakanı Koca'ya mektupla sordu:

"Aile hekimlerine müjdeli haber"ın akıbeti ne oldu?

Tıp Dünyası
HABER MERKEZİ

TTB Aile Hekimliği Kolu (AHEK), 14 Mart Tıp Bayramı'nda hekimlere "müjde" vaadi içeren bir mektup kaleme alan ancak bir aydır hiçbir somut adım atmayan Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'ya bir mektupla yanıt verdi. Mektup, 11 Nisan 2022 günü çevrimiçi düzenlenen basın toplantısı ile paylaşıldı.

TTB Merkez Konseyi Başkanı Dr. Şebnem Korur Fincancı, aile hekimliği alanında ki sorunları gören, çözüm önerileri üreten ve sözleşmesi yenilenmeyen aile hekimleri ile dayanışma içinde olan AHEK'e teşekkür ederek söze başladı. Mücadele sonucu Tekirdağ'da sözleşmesi yenilenmeyen aile hekiminin kazanım elde ettiğini belirten Korur Fincancı, henüz yargılama süreci tamamlanmadan sözleşmesi askıya alınan Şırnak Tabip Odası Başkanı Dr. Serdar Kuni için de mücadele edeceklerini ifade etti.

TTB Merkez Konseyi üyesi Dr. Kazım Doğan Eroğulları hekimlerin her 14 Mart'ta aynı vaatleri

duymaktan bıktığını, artık somut adım atılarak TTB'nin taleplerinin dikkate alınması gerektiğini dile getirdi. Eroğulları, "Biz sahte alkışlara, sahte müjdelere artık inanmıyoruz. Emegimiz kimse'nin oyuncağı değildir. Emegimizin karşılığını alana kadar vazgeçmeyeceğiz" dedi.

AHEK Başkanı Dr. Emrah Kırmırlı da aile hekimlerinin gündeminde ceza yönetmeliğine karşı mücadelenin olduğunu söyledi ve tüm sağlık çalışanlarını bu mücadeleye çağırdı. Aydın Tabip Odası önceki dönem başkanı Dr. Adalet Çıbık da oyalama değil haklarını istediklerini kaydetti.

AHEK Sekreteri Dr. Sibel Uyan tarafından okunan mektupta sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin artması, aile hekimlerinin sözleşmelerinin haksız ve hukuksuz bir şekilde feshedilmesi, ceza yönetmeliğinden, aile sağlığı merkezlerinin ihtiyaçlarının karşılanmamasından bahsedildi. Mektup, hekimlerin haklarını alıncaya dek mücadeleden vazgeçmeyecekleri vurgusuyla son buldu.

Tıp Dünyası Dergisi
Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri
Müdürü:
Türk Tabipleri Birliği adına
Prof. Dr. Rasime Şebnem Korur

Yayın Kurulu:
Doç. Dr. Deniz Erdoğan, Doç. Dr. Ali
İhsan Ökten, Dr. Gönül Malat, Dr. Demet
Parlar, Dr. Vahdet Mesut Ayan, Çağlar
Özbilgin

Yayımlayan: Türk Tabipleri Birliği
Yayın İdare Merkezi: GMK Bulvarı, Şehit Daniş
Tunalıgil Sok. No: 2 Kat: 4 Maltepe/Ankara
Tel: (0312) 231 31 79 (pbx) Faks: (0312) 231 19 52 - 53
Yayının Türü: Yerel, süreli

Yıl: 32 **Sayı:** 248
basin@ttb.org.tr http://www.ttb.org.tr
Tıp Dünyası Dergisi, Türk Tabipleri
Birliği tarafından ayda bir yayımlanır.
Ücretsizdir. 3.000 adet basılmıştır.

Hesap Numarası: Türkiye Vakıflar Bankası
Maltepe Şubesi Hesap No: 00158007281178784
Baskı Öncesi Hazırlık: GEO Tanıtım ve Reklam Hizmetleri
Tel: 0532 664 0898 geotanim@gmail.com
Basım yeri ve tarihi: İhlas Gazetecilik AŞ, Sarıcalar Mahallesi
57. Sokak No: 21/A Akyurt Ankara Tel: 353 29 61 21 Haziran 2022

gündem...

Onurlu bir geleceği her yerde
hep birlikte öreceğiz

Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı
TTB Merkez Konseyi Başkanı

Bu sayıyı elinize aldığınızda TTB 74. seçimli büyük kongrede olacağız hep birlikte. Belki kongrede olmayacak, sonrasında okuyacaksınız Tıp Dünyası'nı. Meslek örgütümüz için emek verecek meslektaşlarımızı hep birlikte seçmiş olacağız o zaman da. Şimdiden yeni seçilecek kurullarımızda çalışmak için sorumluluk alan tüm meslektaşlarımıza başarılar diliyoruz. Yıllardır hep birlikte emek verdiğimiz meslek örgütümüzde kurullarımızı seçip kenara çekilmiyoruz elbette. Seçilmiş kurullarda görev alan arkadaşlarımız sesimiz olmaya gayret ediyor, bizler de el, akıl ve gönül birliği ile yetebildiği kadar katkımızı sunmaya, birlikte üretmeye çalışıyoruz. Bu dönem sesi duyurma görevi üstlenenlerden biri olarak, meslektaşlarımızın sesini olanca çoğulluğuyla yansıtabilmek için elimizden geleni yaptık. Halk sağlığının korunmasına dair yaptığımız çalışmalar, sağlığı üretenler olarak yan yana durma irademiz, sağlıkta dönüşümün yarattığı tahribatın görünür kılınması için yürüttüğümüz mücadelenin ortaklaştırılması bir yana, bir demokratik kitle meslek örgütü olarak demokratik bir

ülkede barış içinde ve özgürce yaşayabilmek için de bu alanlarda çözümümüzü güçlendirmek adına uğraş verdik. Yetermediğimiz pek çok durumda, yetememenin ağırlığını hissederek, eksiklerimizi tamamlamaya çabaladık.

Memleketin üzerine yıllar içinde artarak çökmüş bir baskı ve sindirmenin yarattığı sessizliği yırtan art arda eylemlerle Türk Tabipleri Birliği sözünü en yüksek perdeden kurma gayreti içinde hanidir. Aylardır hekimlerin en fazla konuşulan meslek grubu olmasında meslek örgütümüzün, meslektaşlarımızla çalışma ortamlarında buluşmak için tabip odalarında canını dişine takan ve gönülden emek verenlerin kattığı değer çok açık. Beyaz Yürüyüş ve Forum'un ardından Bakan'ın bir açıklama yapma ihtiyacından, gerçek karar mercisinin neresi olduğunu gösteren o meşum videoya attıkları her adımlarında nasıl da rahatsızlık verdiğimiz hep birlikte gördük, görmeye devam ediyoruz. Nöbetiyle GöREV'iyle beyaza kesmemiş tek bir yer bırakmaya çaba gösterirken, bu derin sessizliğin içinde coşkusunu umutla his-

settığımız bir mitingi de hep birlikte karşıladık. Geçmiş yıllarda yaptığımız mitingler, on binlerce meslektaşımızın katılımını gördüğümüz zamanların özleminde olsak da yaşanan tahribatın yoğunluğunda kısa bir hazırlıkla ve memlekette neredeyse yaprak kımıldamaz haldeyken buluşmak her birimize kuşkusuz iyi geldi.

Sağlıkta yaratılan tahribatın artık halı altına süpürülemeyecek boyuta ulaşması ve toplumun birikimi elinde tutan azınlığı dışında kalanlarının çoklu krizler içinde boğulduğu koşullarda her kesime bir parmak balla rıza üretme ve oy devşirme aracı olarak kullandıkları sağlık sisteminde bal tükenip itirazlar yükselince bizi bölüp güçsüz düşürmekte gecikmeyecekleri muhakkaktı. Örgütlü mücadele ihtiyacının da hissedilmesiyle hekimlerin sendikalaşma girişimi hız kazandı. Ayrı ayrı durdukları sürece bu bölünmüşlük siyasi otoritenin memnuniyetine mazhar olsa da yüzey gerilimleri azaltılıp su damlaları birleşerek göllere doğru büyüdükçe rahatsızlık hisleri arttı. Telaşla geçirdikleri yalan yasadan anlamlı hiçbir adım çık-

masa da birbirimizin değerini bilerek yan yana durma irademiz çıktı. Hak mücadelesi tarihinde özellikle sendikalı olma iradesi gösteren işçilerin sendika seçme özgürlüğünü elinden alan yasal düzenlemelere karşı başlattığı 15-16 Haziran 1970 işçi direnişini anımsatan bir söz kurmuştuk 15 Haziran 2022'de, bu büyük işçi direnişinden tam 52 yıl sonra tüm Türkiye'de bu kez beyaz bir itirazı yükseltirken, sağlık alanında tüm emek ve meslek örgütleri bir araya gelerek TBMM'de katıldığımız ve meslektaşımız da olan milletvekilleriyle gerçekleştirdiğimiz basın toplantısında. Rahatsızlık çok arttı ama biz rahatsızlık vermeye devam etme konusunda kararlıyız. Tek bir meslektaşımızın dahi bu memleketten umudunu kesip göç etmek zorunda kalmayacağı, hastalık üreten değil sağlıklı kalmayı önceleyen bütüncül bir sağlık sistemini inşa edinceye dek, değerimizin bilindiği, onurlu bir gelecek inşası için mücadeleye devam, ortaklaşırabildiğimiz her yerde hep birlikte...

TTB ve sağlık emek-meslek örgütleri TBMM'den seslendi:

Beyaz itirazımızı hep birlikte dile getiriyoruz

Tıp Dünyası
HABER MERKEZİ

TTB ve sağlık emek-meslek örgütleri; TBMM Genel Kurulu'na sunulan, hekimler ile sağlık çalışanlarının haklarını gasp eden yasa teklifine karşı 15 Haziran 2022 Çarşamba günü TBMM'de bir basın toplantısı düzenledi. Toplantıya TTB adına Merkez Konsey Başkanı Dr. Şebnem Korur Fincancı ve TTB Genel Sekreteri Dr. Vedat Bulut katıldı.

CHP ve HDP milletvekillerinin de yer aldığı basın toplantısında ilk sözü HDP Batman Milletvekili Necdet İpekyüz aldı. İpekyüz, Sağlıkta Dönüşüm Programının yarattığı yıkım karşısında tüm sağlık emekçilerinin yanında yer aldıklarını belirtti. CHP İstanbul Milletvekili Ali Şeker ise sağlık emekçilerinin özlük haklarında ve çalışma koşullarındaki gerilemenin hekim göçlerine yol açtığını kaydederek hekimlere haklarını alana kadar destek

olmaya devam edeceklerini söyledi.

TTB Merkez Konseyi Başkanı Dr. Şebnem Korur Fincancı ise sağlık emek-meslek örgütlerinin bir araya gelmesinin tarihî bir gün olduğunu vurgulayarak,

"Biz taleplerimizi dile getireceğiz. Bu ülkenin tarihe not düşmüş bir 15-16 Haziran'ı var. Bugün de tarihe not düşen beyaz bir 15 Haziran'dır. Beyaz itirazımızı hep birlikte dile getiriyoruz" dedi. Korur

Fincancı'nın okuduğu ortak açıklamada hekimlerin ve sağlık emekçilerinin mücadelesi vurgulanırken, sağlıklı bir geleceğin birlikte mücadele edilerek kazanılacağına altı çizildi.

Maymun Çiçeği Hastalığı (Monkeypox):

Yeni bir pandeminin eşiğinde miyiz?

Tıp Dünyası HABER MERKEZİ

TTB Pandemi Çalışma Grubu, TTB Halk Sağlığı Kolu ve TTB Merkez Konseyi 21 Mayıs 2022'de Maymun Çiçeği hastalığı ile ilgili bir açıklama yayımladı. Açıklamada hastalığın halk sağlığı açısından önemine değinilirken, hastalığın muhtemel tehlikelerine karşı siyasal iktidara sorumlulukları hatırlatıldı.

Yapılan açıklamada şu ifade-
lere yer verildi:

Elli yıldan uzun süredir varlığı bilinen bir hastalık olmasına rağmen, dünyada ilk defa bu kadar yaygınlaşarak birçok ülkede tespit edilen maymun çiçeği hastalığı; bildiğimiz özellikleriyle COVID-19 gibi hızla yayılan bir hastalık değildir. Ancak ilk defa bu kadar yaygınlaşması; hastalığın önemini gözardı etmememiz gerektiğini gösteriyor.

Çiçek aşısının sonlandırılması ile bağlantılı olarak azalan nüfus bağışıklığı, maymun çiçeği hastalığının yeniden canlanması için bir neden olduğu düşünülmektedir.

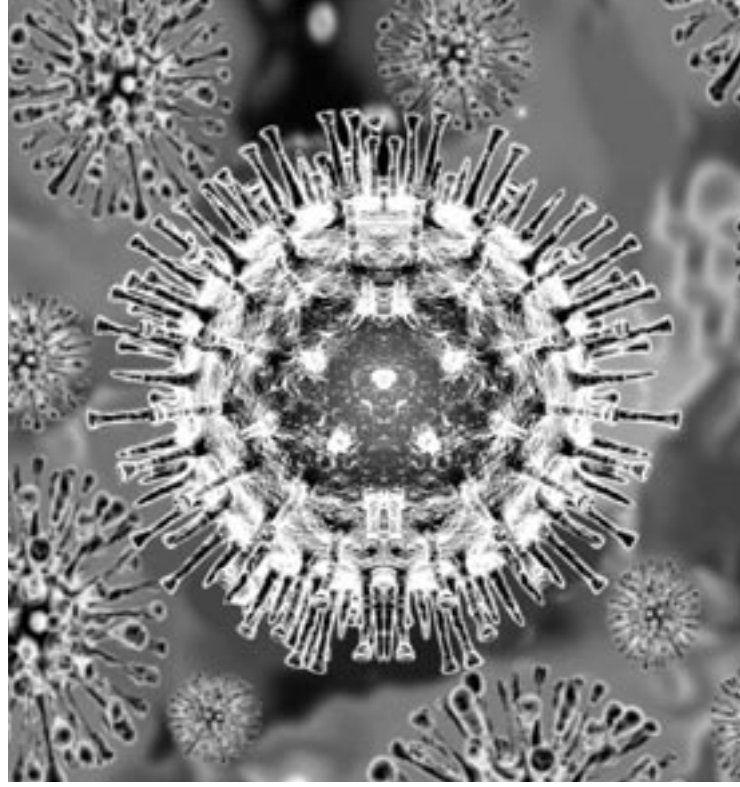
Hastalığın ilk defa saptandığı Afrika dışında da salgınların olması, küresel düzeyde önem verilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Farklı kıtalarda birçok ülkede tespit edilen vakaların ve bu vakaların nedeni olan virüslerin birbiriyle bağlantılı olup olmadığının henüz gösterilememesi, birbirleriyle belirgin teması olmayan insanlarda maymun çiçeği tespit edilmesi; virüsün sessizce yayılıyor olabileceğini düşündürerek endişeye neden olmaktadır.

İnsanın doğayla kurduğu talana ve tahribata dayalı ilişkisinin zoonozların ortaya çıkışını kolaylaştırması; COVID-19, maymun çiçeği virüsü hastalığı gibi salgınların son olmayacağını bize göstermektedir.

Çiçek aşısının sonlandırılması ile bağlantılı olarak azalan nüfus bağışıklığı, maymun çiçeği hastalığının yeniden canlanması için bir neden olduğu düşünülmektedir. İnsandan insana bulaşma olasılığı yalnızca hane halkı üyeleri arasında değil, hasta bireylere bakım sağlayanlar arasında da bir endişe kaynağıdır.

Halbuki asıl endişe, halkta değil yönetimlerde olmalıdır. COVID-19 sürecini yönetemeyerek milyonlarca insanı kaybetmemize neden olan yönetim anlayışları, yine ölümcül bir hastalık olan maymun çiçeği hastalığı yayılırken de bize güven vermemektedir. Dünyadaki vakaların ani artışının, maymun çiçeği virüsünün geçmişe göre daha kolay bulaşmasını sağlayan bir mutasyonundan kaynaklanıp kaynaklanmadığını ve her bir maymun çiçeği hastalığı salgınının tek bir kökene kadar uzanıp uzanmadığını ortaya koyacak çalışmalar yapılmalıdır.

Tüm bunlara dayanarak maymun çiçeği hastalığının halk sağlığı açısından önemi hafife alınmamalıdır. Öncelikle Sağlık Bakanlığı'na düşen görevler; riskli kişilerin belirlenerek bir aşılama programının planlanması, COVID-19 salgınında başarısız olan sürveyans sisteminin yeniden gözden geçirilerek hazır hale getirilmesi, hasta bakımlarının daha önceden çiçek aşısı ile bağışıklanmış daha az riskli

kişiler tarafından yapılmasının sağlanması, yeterli ilaç temini için koşulların oluşturulması, laboratuvar ve sağlık kurumlarındaki çalışma ortamının yeniden düzenlenmesi için gerekli şartların sağlanması, alınacak diğer önlemlerin belirlenmesi ve bir an önce kamuoyu ile paylaşılması, panik yaratmadan halka ve sağlık çalışanlarına yönelik eğitimlerin planlanmasıdır. Bütün sürecin, TTB başta olmak üzere ilgili emek ve meslek örgütleriyle birlikte bilimsel ve şeffaf bir anlayışla yürütülmesi; COVID-19 salgınında onbinlerin kaybına neden olan yanlışların yeniden yapılmasını önleyerek, topluma da güven verecektir.

İnsanın doğayla kurduğu talana ve tahribata dayalı ilişkisinin zoonozların ortaya çıkışını kolaylaştırması; COVID-19, maymun çiçeği virüsü hastalığı gibi salgınların son olmayacağını bize göstermektedir. Bu hastalıkların ortaya çıkışının ve pandemilere neden olmasının önlenmesinin; ancak bu hastalıklara neden olan sistemle mücadele ederek olabileceğini tekrar vurguluyoruz.

Maymun çiçeği hastalığı virüsü; bir kişiden diğerine lezyonlar, vücut sıvıları, solunum damlacıkları, yatak örtüsü ve benzeri kontamine materyallerle yakın temas yoluyla bulaşabilir.

Maymun Çiçeği Hastalığı Hakkında Bazı Önemli Bilgiler

- Maymun çiçeği hastalığına, poxviridae ailesindeki orthopoxvirus cinsinin bir üyesi olan maymun çiçeği virüsü neden olur.

- Maymun çiçeği hastalığı; öncelikle Orta ve Batı Afrika'nın tropik yağmur ormanlarında ortaya çıkan ve zaman zaman diğer kıtalarda da görülen bir viral zoonotik hastalıktır.

- Maymun çiçeği hastalığı; genel olarak ateş, kızarıklık ve şişmiş lenf düğümleri ile kendini

gösterir ve bir dizi tıbbi komplikasyona yol açabilir.

- Maymun çiçeği hastalığı genellikle iki ila dört hafta süren semptomların ardından seyri duran bir hastalık olmasına rağmen ağır vakalara dönüşebilir. Nitekim son zamanlardaki vakaların ölüm oranı %3-6 civarındadır.

- Maymun çiçeği hastalığı, enfekte bir kişi veya hayvanla yakın temas yoluyla veya virüs bulaşmış materyalden insanlara bulaşabilir.

- Maymun çiçeği hastalığı virüsü; bir kişiden diğerine lezyonlar, vücut sıvıları, solunum damlacıkları, yatak örtüsü ve benzeri kontamine materyallerle yakın temas yoluyla bulaşabilir.

- Maymun çiçeği hastalığının belirtileri çiçek hastalığına benzer; ancak çiçek hastalığına göre hem daha az bulaşıcıdır hem de ondan daha az ciddi hastalığa neden olur.

- Çiçek hastalığını yok etme programı sırasında kullanılan aşılarda da maymun çiçeği hastalığına karşı koruma sağlamıştır. Maymun çiçeği hastalığının önlenmesi için onaylanmış yeni aşılarda geliştirilmiştir.

- Çiçek hastalığı tedavisi için geliştirilen bir antiviral ilaç, maymun çiçeği hastalığı için de ruhsatlandırılmıştır.

Not: 2002 yılından itibaren "Sağlıkta Dönüşüm Projesi"nin yıkıcı etkisinin bir sonucu olarak Hıfzıssıhha Enstitüsü kapatılmış, böylece ulusal aşı politikamız veya aşı üretimimiz ortadan kalkmış, tamamen dışa bağımlı bir hal almıştır. 2019 yılında Avrupa'da maymun çiçeği için onaylanmış olan aşı da Hıfzıssıhha Enstitüsü'nde tespit edilen "Ankara suşu" kullanılarak üretilmiştir. Aşı, daha çok laboratuvar çalışanlarına uygulanmaktadır.

VII. Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kongresi:

Başka bir sağlık sistemi mümkün

Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kolu

Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kolu olarak düzenlediğimiz “VII. Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kongresi”ni 1-3 Nisan 2022 tarihleri arasında Diyarbakır’da gerçekleştik.

Dünyamız uzun süredir ekolojik yıkımla boğuşuyor. Selleri, yangınları, depremleri maalesef son dönemde daha çok gözlemliyoruz. COVID-19’un da ekolojik yıkımın bir vechesi olarak karşımıza çıktığını, bu krizlerin ise toplumsal cinsiyet eşitsizliğini daha da derinleştirdiğini, kadınları olumsuz anlamda etkilediğini çok kez belirttik. Bu gerçeklik ile “VII. Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kongresi”nin başlığını “Ekolojik Kriz, Kadın ve Kadın Sağlığı” olarak belirledik.

Bu bağlamda patriyarka ve derinleşen ekolojik kriz kongrede multidisipliner bir yaklaşımla ele alındı. Diyarbakır Tabip Odası ev sahipliğinde ve Türkiye’nin dört bir yanından tabip odalarının, emek-meslek örgütlerinin, demokratik kitle örgütlerinin, uzmanlık derneklerinin aktivist-

lerinden yaklaşık 150 katılımcının katkısıyla gerçekleştirdiğimiz kongrede iki atölye, yedi panel, bir forum yer aldı.

Kongre bildirgesinin sonuç bölümünde şu ifadeler yer aldı: Bizler TTB Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kolu olarak;

Gezegenin sahip olduğu tüm doğal varlıkların, insanlığın binlerce yıllık belleğini, birikimini temsil eden varlıkların sınırsız tüketimine, ormansızlaştırmaya, fosil yakıtların ölçsüz kullanı-

mına ve bunun sonucunda sellerden sıcak hava dalgalarına, su kıtlığından geniş alanların giderek artan çölleşmesine kadar farklı yöntemlerle gelen ekokırma karşı mücadelenin bir parçasıyız.

Çünkü tanık olduğumuz yıkımları yorumlamanın yeterli olmadığını, bunlara neden olan sistemi değiştirmenin önemli olduğunu düşünüyoruz. Bu nedenle güçlü olma, sahip olma, fethetme politikaları olmadan

doğayla birlikte yaşamının yeni yollarını denemek, yaşamı özgür kılacak, ihtiyaç için üretilecek, yaşamı ve yaşam alanlarını koruyacak başka bir yaşamı örmenin zorunlu hale geldiğini, bu perspektifi yaşama geçirmenin sorumluluğunu sahipleniyoruz.

Bunun için;

Başka bir sağlık sistemi mümkün diyoruz.

Tıp eğitimi mezuniyet öncesi ve sonrasında da ekolojik dü-

şünmeyi içerecek şekilde planlanmalıdır.

Hastalıkların önlenmesine, bunun için de ekolojik dengenin korunmasına dayalı, koruyucu sağlık hizmetlerini önceleyen, sosyalizasyonu ve toplumun kendisinin dile getirdiği ihtiyaçları esas alan, yatay, hiyerarşisiz, tahakkümsüz, yerel ve yerinde verilen, binalarla sınırlı olmayan, bilginin tahakkümüne değil, eşitliğe ve dayanışmaya dayanan bir sağlık sistemi olmalıdır.

Meslek örgütünde her aşamada yönetimden aktivistine toplumsal cinsiyet eşitliğine dayanan kadın bakış açısının içselleştirilmesi elzemdir.

Yerelerde ataerkil mekanizmaları değiştirmek için örgütlenerek, eşitlikçi bir yönetimi, toplumsal cinsiyet eşitliğinde birlikte karar almayı ve ekoloji politik yaşamı örmeyi öneriyoruz.

Bizler, insanın ve dünyanın umutlu ve sağlıklı geleceğini, insanın doğadan özgürleşmesi yerine, insanın doğayla birlikte özgürleşmesinde aramaktayız ve bu mücadelede kadın hekimler olarak biz de varız.

COVID-19 nedeniyle kaybettiğimiz sağlık çalışanları Türkiye’nin her yerinde anıldı

Tıp Dünyası
HABER MERKEZİ

TTB’nin 72. Büyük Kongresi’nde, Prof. Dr. Cemil Taşçıoğlu’nun yaşamını yitirdiği 1 Nisan’ın “COVID-19 Nedeniyle Kaybettiğimiz Sağlık Çalışanlarını Anma Günü” olarak belirlenmesi kararı almıştı.

TTB’nin çağrısı doğrultusunda Türkiye’nin her yerinde sağlık kurumlarını önünde COVID-19 mücadelesinde yaşamını yitiren sağlık çalışanları için anma etkinlikleri ve basın açıklamaları yapıldı. Etkinliklerde, yaşamını yitiren sağlık çalışanlarının fotoğrafları ve karanfiller taşındı,

COVID-19’un meslek hastalığı sayılması talebi bir kez daha dillendirildi.

Anma etkinliklerinde yapılan açıklamada salgının birinci basamak yerine ikinci ve üçüncü basamakta karşılanmasının sağlık çalışanlarını büyük bir riskle karşı karşıya bıraktığına değinilirken, COVID-19’un bilimsel ilkelerle yönetilmediği vurgusu yer aldı. Sağlık çalışanlarını, hekimleri koruyamayan sağlık sisteminin toplumu da koruyamayacağı gerçeğini dillendiren açıklamada, resmî rakamlarla dahi 1 Nisan 2022 tarihine dek 100 bine yakın yurttaşın hayatını kaybettiği kaydedildi.

TTB'den Isparta-Burdur Tabip Odası'na dayanışma ziyareti

Tıp Dünyası
HABER MERKEZİ

Türk Tabipleri Birliği (TTB) Merkez Konseyi Başkanı Dr. Şebnem Korur Fincancı ve Antalya Tabip Odası yöneticilerinden oluşan heyet, 25 Nisan 2022 günü Isparta-Burdur Tabip Odası Başkanı Dr. Nermin Karahan'a dayanışma ziyaretinde bulundu.

Ziyarete Antalya Tabip Odası Genel Sekreteri Dr. Metehan Akbulut, Antalya Tabip Odası Yönetim Kurulu üyesi Dr. M. Cumhur İzgi ve Denizli Tabip Odası üyesi Dr. Selda Sevtap Demirci de katıldı. Görüşmede, 24 Nisan 2022 günü oda seçimi esnasında Karahan'a ve oda yöneticilerine yapılan sözlü saldırıyı kınayan heyet, dayanışma duygularını iletti.

Karahan'ın çalıştığı Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Patoloji Anabilim Dalı'nda gerçekleşen ziyaretin

ardından, Isparta-Burdur Tabip Odası'nda hekimlerle bir araya gelindi.

Ziyaretler sırasında söz alan Korur Fincancı, "Saldırıyı kabul edilemez buluyor ve TTB olarak

kınıyoruz. Bugün dayanışmak ve desteklerimizi iletmek için geldik. Saldırıyı yapan kişi hakkında yürütülecek olan mesleki disiplin soruşturması ve adli sürecin takipçisi olacağız" dedi.

Antalya Tabip Odası Genel Sekreteri Dr. Metehan Akbulut ise "Tabip Odası başkanımıza yapılan saldırı aynı zamanda mesleğimize, meslek onurumuza ve meslek örgütümüze yöneliktir. Saldırı hiçbir şekilde kabul edilemez. Hiçbir hekimimiz ve tabip odası yalnız değildir. Bas-kılara, saldırılara karşı her zaman dayanışma içinde olacağız" şeklinde konuştu.

Prof. Dr. Nermin Karahan, TTB ve tabip odalarını her zaman yanlarında hissettiklerini vurgulayarak, "Yalnız olmadığımı hissetmek çok güzel bir duygu. Bugün de dayanışmak ve destek ziyaretinde bulunmak için arkadaşlarımız geldiler. Meslektaşlarımız adına çok teşekkür ediyorum" dedi.

5 Nisan Asistan Hekimler Günü'nde 5 acil talep

TTB Asistan ve Genç Uzman Hekimler Kolu, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde 2011'de yapılan asistan hekim grevinin yıldönümü olan 5 Nisan'da beş acil talebini yineledi. 5 Nisan Asistan Hekimler Günü vesilesiyle açıklanan metinde asistan hekimlerin eğitim süreci ve çalışma koşullarına dair kapsamlı eleştiri ve öneriler yer aldı.

Asistan hekimlerin 36 saate varan çalışma süreleri, nöbet ertesi izin hakkının verilmemesi, görev tanımı

dışındaki angarya işlerle uğraştırılması, nitelikli uzmanlık eğitimi alamamaları, mobbing ve şiddete maruz kalmaları temel sorunlar olarak sıralandı. Sağlıkta Dönüşüm Programı nedeniyle sorunların biriktiğini belirten asistan hekimler, birçok asistan hekimin iş cinayetlerinde hayatlarını kaybettiğini, çalışma koşulları nedeniyle intihar ettiğini veya yurt dışına çıktığını kaydetti. Tüm bu sorunların çözümü için asistan hekimlerin talepleri ise şunlardı:

- **Nitelikli Uzmanlık Eğitimi, Eğitimi Önceleyen Çalışma Düzeni İstiyoruz**
- **Ücret Kesintisi Olmaksızın Nöbet Ertesi İzin Hakkının Ön Koşulsuz Tanımlanmasını İstiyoruz**
- **İnsanca Yaşayabileceğimiz Temel Ücret İstiyoruz**
- **Sağlıkta Şiddetin Olmadığı, Güvenli Çalışma Alanları İstiyoruz!**
- **Niteliği Önceleyen Sağlık Sistemi İstiyoruz**

Dr. Şebnem Korur Fincancı "Kadın, Emek, Özgürlük Çalıştayı"ndaydı:

"Sağlık ortamında cinsiyete dayalı ayrımcılığa yol açacak düzenlemeleri birlikte ele almalıyız"

Tıp Dünyası
HABER MERKEZİ

TTB Merkez Konseyi Başkanı Dr. Şebnem Korur Fincancı, Tunceli Belediyesi Eşitlik Birimi'nin 21-22-23 Mayıs 2022 tarihlerinde Sanat Sokağı'nda düzenlediği "Kadın, Emek, Özgürlük Çalıştayı"na katıldı. Korur Fincancı, çalıştayın ikinci gününde "Kadın Sağlık Emekçileri ve Pandemi" başlıklı oturumda konuşmacı oldu.

Ülkenin içinden geçtiği dönemde kadın mücadelesinin esas alındığı bir çalıştayın sokakta yapılmasının büyük önem taşıdığını söyleyerek söze başlayan Korur Fincancı, pandemi sürecinde yaşamını yitiren kadın sağlık emekçilerine ilişkin veriler sundu. Sağlığın sadece fiziksel, ruhsal ve sosyal iyilik hali olmadığını belirten Korur Fincancı, "Sınıfsal ve politik iyilik hali eklemekten sağlık olmayacağını değerlendirmek gerekiyor. Çünkü sağlık sorunlarında sınıfsal boyutu görüyoruz. Bu da yeterli değil; bunun yanı sıra cinsiyeti yok sayan, cinsiyete dayalı ay-

rımcılıkları ortadan kalkmış gibi göstermeye çalışan bir sağlık anlayışının da bu değerlendirmede yeri yok" diye ekledi. Korur Fincancı, pandemi sürecinde hiçbir kurumda cinsiyeti gözeten ve cinsiyet gereksinimlerine uygun koşullar sağlanmadığını da aktardı.

Yaşamın her alanında olduğu gibi sağlık alanında toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin yaşandığını kaydeden Korur Fincancı, çözüm yolları içinse şunları söyledi: "Nasıl bir düzenleme ile bu tabloyu değiştirebiliriz, dönüştürebiliriz? Çalışma ortamlarının bu cinsiyete dayalı ve ayrımcılığa yol açacak düzenlemelerini hep birlikte ele almamız gerekiyor. Burada yalnızca çalışma koşulları değil, çalışma ortamında; örneğin, bizim mimarlarla birlikte çalışmamız gerekiyor. Mimarlarla birlikte çalışırken aynı zamanda endüstriyel tasarımcıları da gözetmemiz gerekiyor çünkü, yalnızca mimari yapı değil, kullandığımız araçlar dahil her biri aslında erkek sağlık emekçilerinin anatomik ve fizyolojik yapılanmasına uygun düzenlenmiş durumdadır."

rının bu cinsiyete dayalı ve ayrımcılığa yol açacak düzenlemelerini hep birlikte ele almamız gerekiyor. Burada yalnızca çalışma koşulları değil, çalışma ortamında; örneğin, bizim mimarlarla birlikte çalışmamız gerekiyor. Mimarlarla birlikte çalışırken aynı zamanda endüstriyel tasarımcıları da gözetmemiz gerekiyor çünkü, yalnızca mimari yapı değil, kullandığımız araçlar dahil her biri aslında erkek sağlık emekçilerinin anatomik ve fizyolojik yapılanmasına uygun düzenlenmiş durumdadır."

“Sağlıkta şiddet ve malpraktis sorunu bütüncül yaklaşımla çözülebilir”

Tıp Dünyası HABER MERKEZİ

Hekimlerin ve sağlık çalışanlarının uzun süredir gündeme getirdiği sağlıkta şiddet ve malpraktis yasası, Mayıs 2022’de Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Genel Kurulu’nda kabul edildi ve 27.5.2022 günlü Resmî Gazetede yayımlandı. Biz de kabul edilen bu yasanın içeriğini ve muhtemel sonuçlarını TTB hukukçuları Özgür Erbaş ve Verda Ersoy’a sorduk. Her iki hukukçu da yayımlanan yasanın bütüncül perspektiften uzak olduğunu ve bu haliyle çözüm üretemeyeceğini belirtti.

Mayıs 2022’de TBMM tarafından kabul edilen yasaya hem TTB’nin hem de tabip odalarından eleştiriler geldi. Bu yasa sağlıkta şiddeti önleme açısından neler getiriyor, öncekilerle temel farkı nedir?

Bu düzenlemenin de öncekilerle benzer olan yönü, sağlık çalışanlarına yönelen, yaygın bir suç türüne dönüşen hak ihlallerini önlemeye yönelmemesi. Ceza hukukun sadece ceza kanunu ve yargılaması değildir. Suç siyaseti, ceza siyaseti, önleyici tedbirleri de belirlemeye yarayan kriminalistik, kriminoloji ve tüm bunları anlamlandırmak için hukuk sosyolojisi gibi alanlarda da çalışılarak “önleme” yapılabilir. Oysa 2014 yılına kadar tümüyle sessiz kalmış bir idare ve Dr. Ersin Arslan öl-

“Hedef, sağlık hizmeti kaynaklı zararı en aza indirmek, giderek doğmasını önlemek olmalıdır. Bunun için öncelikle birey odaklı yaklaşımdan vazgeçilmesi, sistem odaklı yaklaşımın benimsenmesi gerekir.”

dürüldükten sonra hekimlerin tepkilerinin arttığı dönemlerde “müjde” diye gösterilen düzenlemeler var. Son düzenlemeyle, 2014’te Sağlık Hizmetleri Temel Kanununa eklenen ve neden öyle yapıldığı bugüne kadar açıklanmayan tutuklamayla ilgili hükmün olması gereken yere, Ceza Muhakemesi Kanunundaki ilgili maddeye eklenmesi, bu nedenle diğer kanundaki maddenin kaldırılması ve kamu hizmetlerine erişimin engellenmesine dair mevcut maddeye engellenen hizmetin sağlık olmasının ağırlaştırıcı neden olduğuna dair hüküm eklendi. Hepsisi bu.

O halde yasanın şiddeti önleme açısından etkili olabileceğini söyleyemeyiz, doğru mu?

Kelimenin tek başına eylemi tarif etmeye yetmemesine rağmen,

genel olarak şiddet demeye alıştığımız eylemlerin her biri aslında ceza kanununda var; yaralama, öldürmeye teşebbüs, hakaret, cinsel taciz vd. Topluca yaşamayı mümkün kılan kutsal olanlar dâhil tüm metinlerde yasaklanmış eylemler bunlardır. O halde bu eylemlerin bu kadar yaygınlaşmasının nedenlerini bulmadan, sağlık hizmet alanının neden çatışma ürettiğini bilimsel olarak anlamadan binlerce yıllık çözüm üretilmeyeceği açıktır. Bu çatışmaya bilim disiplinleri kendi yöntemleriyle bakıp parçalarına ayırıp onu anlaşılır/bilinebilir hale getirmelidir. Bu bilgiyle siyaset, karar verenler bir yol belirlemeli ve tüm bunlar uygulamanın her alanına etki etmelidir. Sağlık çalışanlarının bu derdi ciddiye alınıyorsa böyle olur, aksi halde “yok kanun,

yap kanun” alışkanlığıyla devam ederiz. Umarım böyle olmaz.

Peki, yasanın hazırlanması ve içeriği hakkında nasıl bir yol izlenmeliydi? Malpraktis konusunda da benzer şeyleri söyleyebilir miyiz?

Alışkın olduğumuz şekilde yasanın hazırlanmasında bu işin bileşenlerinden görüş alınmadı, Sağlık ve Adalet Komisyonu görüşmelerinde dile getirilen eleştirilere de kulak verilmedi. Hedef, sağlık hizmeti kaynaklı zararı en aza indirmek, giderek doğmasını önlemek olmalıdır. Bunun için öncelikle birey odaklı yaklaşımdan vazgeçilmesi, sistem odaklı yaklaşımın benimsenmesi gerekir. Önleyici anlayışta kimin sorumlu olduğu değil, hangi koruma önleminin yetersiz kaldığı, tekrar etmemesi

için ne yapmak gerektiği araştırılır. Elimizde bu yola girildiğine dair bir veri yok. Bütünlüklü bir yaklaşımla sağlık politikaları oluşturulmadan, sağlık çalışanlarını hataya sevk eden çalışma koşulları düzeltilmeden, tıbbın gereği değil maliyet gözetilerek oluşturulmuş geri ödeme sistemi yeniden ele alınmadan, sağlık çalışanlarına güvence veren hata bildirim sistemleri oluşturulmadan, çok disiplinli hasta güvenliği çalışmaları yapılmadan, özel sigorta şirketleri aracılığıyla yapılan sigortadan vazgeçip kamusal fondan zarar giderimi yöntemine geçilmeden, zararın önlenmesi de tazmini de umulanın aksine mümkün olmaz.

Malpraktis yasası ile siyasi iktidarın hekimler üzerinde belirli bir keyfilik yarattığı eleştirileri geldi. Bu konuda siz ne dersiniz?

2547’ye tabi olanlar hariç kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapanlar yönünden cezai bakımdan soruşturma izni Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından verilecek. İdare tarafından ödenen tazminatın sağlık çalışanına rücu edilip edilmeyeceği de aynı kurulun takdirinde. Kurul, bağımsız ve tarafsızlığı konusunda içimizi rahatlatmıyor, çünkü son derece merkezi ve bürokratik. Ayrıca Kurulun çalışmaları ve karar alma sürecine dair herhangi bir ölçüt belirlenmiş de değil. Sanırım bu işlerin nasıl yürüyeceğini zaman gösterecek.

Sağlık Bakanlığı’nın Beyaz Kod verilerini paylaşmaması TTB tarafından idare mahkemesine taşındı

Tıp Dünyası HABER MERKEZİ

TTB, sağlık çalışanlarına yönelik şiddet başvurularının kaydedildiği Beyaz Kod verilerinin paylaşılması talebiyle 3 Mart 2022 tarihinde Sağlık Bakanlığı’na yazdığı yazıya süresi içinde bir yanıt verilmedi.

TTB, yazıya yanıt verilerek başvurunun zımnen reddedilmesinin Anayasa’da düzenlenen dilekçe hakkına ve Bilgi Edinme Hakkı Kanunu’na aykırı olması sebebiyle idare mahkemesine başvuruda bulundu.

Sağlık Bakanlığı Hukuki Yardım ve Beyaz Kod Uygulaması Genelgesi’nde arşiv ve

kayıtların düzenli tutulup ilgili birimlere aylık ve yıllık gönderilmesinin düzenlendiğine dikkat çekilen başvuruda; TTB’nin talep ettiği bilgi ve belgelerin, bakanlığın hukuki yükümlülüğü olarak kaydını ve istatistiğini tutması gereken bilgi ve belgeler olduğunu ifa edildi.

Beyaz Kod verilerinin şid-

deti doğuran sebeplere ilişkin analizlere dayanak oluşturduğu ifade edilen başvuruda Beyaz Kod verilerine ilişkin yapılan başvuruların reddedilmesinin, hem hekimlerin çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve sağlıklarının korunması hem de toplumun sağlık hizmetine erişimi için bir engel olduğu vurgulandı.

TTB, eylem programının devamını açıkladı:

Vazgeçmiyoruz! Haklarımız ve toplumun sağlık hakkı için mücadeleye devam!

Tıp Dünyası
HABER MERKEZİ

Türk Tabipleri Birliği (TTB), 14 Nisan 2022 tarihinde İstanbul Tabip Odası'nda bir basın toplantısı düzenleyerek "Emek Bizim Söz Bizim, Sağlıklı Bir Gelecek Ellerimizde" başlıklı imza kampanyası ile 29 Mayıs'ta Ankara'da yapılacak miting ile sonlandırmayı planladıkları eylem programını açıkladı. Eylem programı kapsamında;

- "15 Nisan Cuma günü gidecek artan sağlıkta şiddete karşı çözümümüzü kurmak, Dr. Ersin Arslan şahsında kaybettiklerimizi anmak için hastanelerde, aile sağlığı merkezlerinde (ASM), toplum sağlığı merkezlerinde (TSM) ... Tüm işyerlerimizde/sağlık kurumlarında anma etkinlikleri, saygı duruşları gerçekleştirileceğiz.

- Hastaneler, ASM'ler, TSM'ler tüm sağlık kurumlarında hekimleri, sağlık çalışanlarını, sivil toplum örgütlerini, demokratik kitle örgütlerini, esnaf odalarını, muhtarları, sendikaları... Toplumun tüm kesimlerini ziyaret ederek, mümkün olan en yaygın hali ile toplumla buluşturacağımız "10 acil talebimiz"i içeren imza kampanyasını başlatacağız. İmza kampanyası Dr. Ersin Arslan'ı kaybettiğimiz gün olan 17 Nisan 2022'de başlayacak ve Dr. Kamil Furtun'u kaybettiğimiz gün olan 29 Mayıs 2022'de sona erecektir.

- 1 Mayıs'ta Türkiye'nin dört bir yanında "Bu Düzen Böyle Gitmez! Birlikte Değiştireceğiz" diyerek tüm emek meslek örgütleriyle en güçlü şekilde, omuz omuza, hep birlikte meydanlarda olacağız.

- Mayıs ayı boyunca hekimlerle buluşmalarımıza, bölge toplantılarımıza devam edecek; emeğimiz ve geleceğimiz için neler yapabileceğimizi birlikte tartışacağız.

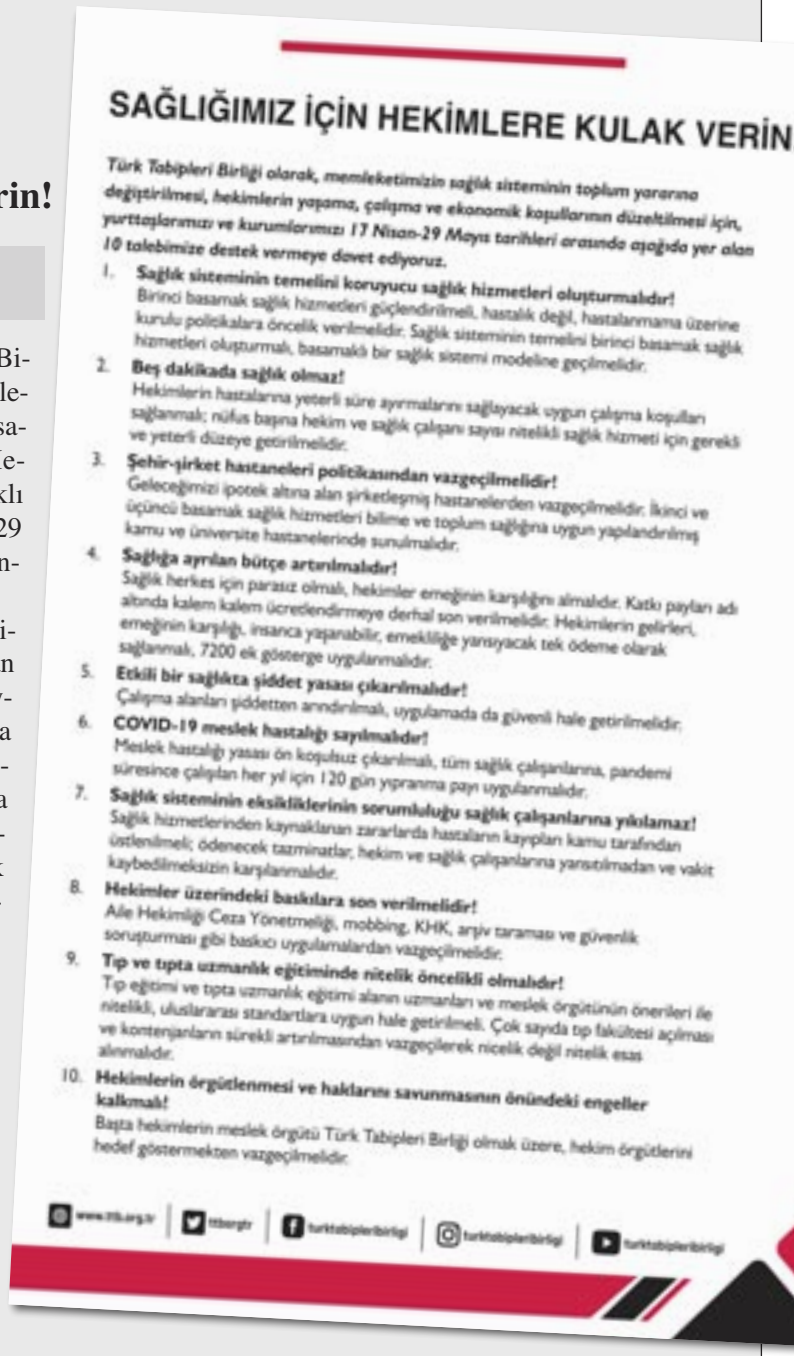
TTB'den 10 acil talepli imza kampanyası: Sağlığımız için hekimlere kulak verin!

Tıp Dünyası
HABER MERKEZİ

TTB, "Emek Bizim Söz Bizim, Sağlıklı Bir Gelecek Ellerimizde" eylem süreci kapsamında "Sağlığımız İçin Hekimlere Kulak Verin!" başlıklı imza kampanyasını başlattı. 29 Mayıs'ta sona eren kampanyada 39 bin imza toplandı.

Dr. Ersin Arslan'ı kaybettiğimiz 17 Nisan'da başlayan ve Dr. Kamil Furtun'u kaybettiğimiz 29 Mayıs'ta sona eren imza kampanyası ile sağlık sisteminin toplum yararına değiştirilmesi, hekimlerin yaşama, çalışma ve ekonomik koşullarının düzeltilmesi amacıyla 10 acil talep belirlendi.

İmza kampanyası öncesinde TTB Merkez Konseyi üyeleri siyasi partilere ziyarette bulunarak eylem süreci hakkında partilere bilgi verdi. Kampanya öncesinde görüşme yapılan siyasi partiler ise şunlardır: Saadet Partisi, EMEP, İyi Parti, TKP, TİP, Sol Parti, HDP, Gelecek Partisi, Demokrat Parti.

- 29 Mayıs'ta Ankara'da yapacağımız miting için tüm sağlık emek-meslek örgütleriyle süreç yürütecek ve bunu ilan edeceğiz. Türkiye'nin dört bir yanından gelerek beyaza büründüğümüz mitingde taleplerimizi en güçlü şekilde dile getireceğiz" denildi.

TTB Merkez Konseyi Başkanı Dr. Şebnem Korur Fincancı, "Emek Bizim Söz Bizim" eylem süreci kapsamında yükseltile taleplerin gündem olduğunu fakat siyasi iktidarın somut bir değişiklik için samimi davranmadığını hatırlatarak

söze başladı. 10 acil talepten oluşan bir imza kampanyası başlatacaklarını ifade eden Korur Fincancı, imza kampanyası için siyasi partiler ile görüşmeler yaptıklarını da aktardı.

İstanbul Tabip Odası Başkanı Dr. Pınar Saip da ekim ayının başından bu yana bir eylem süreci içinde olduklarını ama iktidarın hekimlerin sesine kulak tıkadığını söyledi. Saip, "Biz biliyoruz ki bu bir maraton. Sesi-mizi duyurana kadar mücadelemize devam edeceğiz. Haklarımıza da toplumun sağlık hakkına da sahip çıkmayı sürdüreceğiz" diye konuştu.

TTB Merkez Konseyi üyesi Dr. Çiğdem Arslan tarafından okunan açıklamada hekimlerin özlük hakları, sağlıkta şiddet, sağlığın piyasalaşması ve bunun sonuçları, hekim göçü konularında siyasal iktidarda sorumlulukları hatırlatıldı. Bu koşulların devam etmesi durumunda hekimlerin "Emek Bizim Söz Bizim" eylem sürecini devam ettireceğini belirten açıklama, taleplerin ve eylem takviminin duyurulmasıyla son buldu.

Binlerce hekim ve sağlık çalışanı Beyaz Miting’de buluştu:

Emek bizim söz bizim, sağlık hepimizin!

Tıp Dünyası
HABER MERKEZİ

Türk Tabipleri Birliği (TTB) ve sağlık emek-meslek örgütlerinin çağrısını yaptığı “Emek Bizim Söz Bizim, Sağlık Hepimizin” başlıklı Beyaz Miting, 29 Mayıs 2022 günü Ankara Anıtpark’ta gerçekleşti.

Sağlık işkolunda hizmet üreten sağlık meslek gruplarından binlerce çalışan, Türkiye’nin dört bir yanından gelerek Anıtpark’ı doldurdu. Tabip odalarından yüzlerce kilometre uzaktan gelerek kortejlerde yerini alan genç hekimler, sağlık çalışanları, tıp ve sağlık öğrencilerinin yoğun bir katılım sağlaması dikkat çekti. Emek ve meslek örgütleri, demokratik kitle örgütleri ve siyasi partiler ile CHP ve HDP milletvekilleri de mitinge destek verdi.

Miting alanında “Sağlıklı bir gelecek ellerimizde”, “Karanlığa karşı mesleğimize sahip çıkıyoruz”, “Sermayeye değil, sağlığa bütçe”, “Sağlıkta şiddet sona ersin”, “5 dakikada hekimlik yapılmaz, 5 dakikada sağlık olmaz”, “Ek ödeme değil, tek ödeme”, “Emeğimizin kar-

şılığı insanca yaşanabilir gelir istiyoruz”, “Şehir-şirket hastanelerinden vazgeçilmelidir”, “36 saat nöbet öldürüyor” yazılı dövizler taşındı. Sağlıkta şiddet sonucu 29 Mayıs 2015’te yitirdiğimiz Dr. Kamil Furtun için hazırlanan pankart da miting alanında yer aldı.

Miting, COVID-19 ile mücadele ve sağlıkta şiddet sonucu yaşamını yitiren sağlık çalışanları için bir dakikalık saygı duru-

şunda bulunulmasıyla başladı. Ankara Valiliği’nin Beyaz Miting’in örgütlenme sürecindeki yasakçı ve engelleyici tavrı da kürsüden kınandı. Daha sonra mitingin çağrıcısı olan 7 örgütün yöneticileri hazırladıkları açıklamaları yaptı.

TTB Merkez Konseyi Başkanı Dr. Şebnem Korur Fincancı sözlerine şöyle başladı: “Emeğimizi değersizleştirenlere karşı, bizi küçücük poliklinik odalarına sıkıştırıp birbirimizden ayıranlara, performansla mecbur edip yoksullaştıranlara, sağlıkta dönüşümün tahrip ettiği sağlığımızın günah keçisi yapanlara, bitmeyen günlere hapsedip tüketerek kamyon altına sürenlere inat dege-

rimizin farkındayız. Biz sağlığımızı korumak için, nitelikli, etik değerlerimizle bütünleştirdiğimiz bir hekimliği sürdürebilmek için mücadele ederken, bugün Ankara’da hep birlikte ‘Emek Bizim, Söz Bizim, Sağlık Hepimizin’ diye bir kez daha seslerimizi, direncimizi birbirine katıyoruz.”

Taleplerinin tüm topluma dönük olduğunu, sağlıksızlık üretene varsa ona karşı mücadele ettiklerini söyleyen Korur Fincancı, sağlık çalışanlarını yabancılaştırmaya, parçalayıp bölmeye, düşmanlaştırmaya inat birlikte değiştirebilmenin gücüyle alanda olduklarını ifade etti. Korur Fincancı, Edip Cansever’in Umuş şiirine atıfla “Gelin, o yeni başlangıçları birlikte var edelim” diyerek konuşmasını noktaladı.

Korur Fincancı’nın ardından TTB Tıp Öğrenci Kolu ve SES Öğrenci Komisyonu’nu temsilen Esmâ Eylem Dede, BDS Genel Başkanı Can Kirişçi, Tarım Orkam-Sen Genel Başkanı Ahmet Keleş, SHUDER Genel Başkanı Ramazan Yücel, Tüm Rad-Der Genel Başkanı Heybet Aslanoglu, Dev Sağlık-İş MYK üyesi Cumali Bolat, SES Eş Başkanı Selma Atabey ve KHK’li sağlık çalışanlarını temsilen Aslıhan Han da konuşmalarını yaptı.

Konuşmaların ardından Kardeş Türküler’in sahne aldığı miting, halaylarla son buldu.

1 Mayıs'ta yitirdiklerimizi unutmadık

Tıp Dünyası
HABER MERKEZİ

1 Mayıs 1977'de Taksim'de, 1 Mayıs 1989'da Şişhane'de ve 1 Mayıs 1996'da Kadıköy'de yitirdiklerimiz için 29 Nisan 2022 Cuma günü anma törenleri düzenlendi.

Türk Tabipleri Birliği (TTB), Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK), Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK), Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) ve Türk Dişhekimleri Birliği'nin (TDB) çağrısıyla düzenlenen anma etkinliklerine emek-meslek örgütlerinin, demokratik kitle örgütlerinin, siyasi partilerin temsilcileri ve milletvekilleri de destek verdi.

Taksim Kazancı Yokuşu'nda ki ilk anmanın ardından İstiklal Caddesi'nden Şişhane'ye yüründü. Polisin bildiri dağıtımına izin vermemesi üzerine 1 Mayıs

Marşı ve sloganlar ile 1 Mayıs'a çağrı yapıldı. Şişhane ve Kadıköy'de devam eden anma etkinliklerinde karanfiller bırakıldı.

TTB Merkez Konseyi Başkanı Dr. Şebnem Korur Fincancı'nın da katıldığı anma etkinliklerinde hem Türkiye'de hem de dünyada artan faşist politikalarla karşı toplumsal mu-

halefet güçlerine büyük sorumluluklar düştüğü; emek, demokrasi, barış, adalet ve eşitlik için mücadelenin yükseltilmesi gerektiği belirtildi. Konuşmalarda Gezi davasından çıkan tutuklama kararlarına da tepki gösterilerek Taksim ve Gezi için yürütülen mücadelenin 1 Mayıs meydanlarına taşınacağı vurgulandı.

TTB'den Adalet Nöbeti'ne dayanışma ziyareti

Tıp Dünyası
HABER MERKEZİ

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin (TMMOB) Gezi davasında verilen kararlara karşı üç ilde başlattığı Adalet Nöbeti'ni 15. gününde Anka-

ra'da TTB yöneticileri ziyaret etti.

Ziyarete TTB Genel Sekreteri Dr. Vedat Bulut ve Merkez Konseyi üyesi Doç. Dr. Deniz Erdoğan katıldı. Nöbette kısa bir konuşma yapan Prof. Dr. Vedat Bulut, Gezi davasından

çıkan kararların asla kabul edilemeyeceğini belirtti. Bulut gerek Gezi davasında ceza verilenlerle gerekse de aileleri ve meslek örgütleriyle dayanışma içinde olacağını; demokrasi ve hukuk mücadelesini sürdüreceğini ifade etti.

TTB ve SES, Şırnak Tabip Odası Başkanı'nın aile hekimliği sözleşmesinin iptaline ilişkin Şırnak İl Sağlık Müdürü ile görüştü

Tıp Dünyası
HABER MERKEZİ

TTB ile Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES), Şırnak Tabip Odası Başkanı Dr. Serdar Kuni'nin aile hekimliği sözleşmesinin askıya alınması üzerine 19 Nisan 2022 günü Şırnak İl Sağlık Müdürü Osman Özdemir ile görüştü.

Görüşmeye TTB Genel Sekreteri Dr. Vedat Bulut ve SES

Eş Genel Başkanı Hüsnü Yıldırım katıldı. Görüşmede Aile Hekimliği Sözleşme ve Ödeme Yönetmeliği'nin hukuksuz olduğu belirtilirken yönetmeliğin keyfi uygulamalara kapı araladığı vurgulandı.

TTB ve SES heyeti hastanelerde hekim ve sağlık çalışanlarını da ziyaret ederek "Emek Bizim Söz Bizim" eylem sürecini paylaşarak karşılıklı görüş alışverişinde bulundular.

Karikatür: Dr. Metin Ertem

Kapitalizm, Ukrayna savaşı ve yoksulluk

Mustafa Durmuş

Ukrayna'daki savaşla birlikte yoksulluk (ve açlık) küresel çapta yükselişe geçti. Bunu Türkiye'de biz de gündelik yaşamımızda gözlemlemekteyiz. Ancak bu yeni bir olgu olmamakla birlikte kapitalizm tarihinde daha önce de yaşanmıştır. Sadece farklı dönemlerde doz farklılıkları bulunmaktadır. Örneğin 1980'ler öncesinde görece olarak daha az iken, sonrasında, neoliberalizm ile birlikte iyice artmıştır.

Rusya'ya uygulanan yaptırımlar bu maddelerin girdi olarak kullanıldığı sektörlerde üretim sorunlarına ve ciddi fiyat artışlarına yol açmaktadır.¹ Ayrıca bu iki ülke, küresel ayçiçeği yağı ihracatının yüzde 10'unu, kolza yağının yüzde 12'sini, mısırın yüzde 16'sını, arpanın yüzde 23'ünü ve buğdayın yüzde 27'sini gerçekleştirmektedir.² Diğer yandan, Orta Doğu ve Kuzey Afrika ülkeleri bu iki ülkeden ithal edilen tahıla yüzde 25-74 oranında bağımlıdır. Mısır, buğday ithalatının yaklaşık yüzde 73'ünü, Türkiye ise yüzde 75'ini bu iki ülkeden sağlamaktadır.³ Böylece savaş nedeniyle enerji ve temel gıda maddelerinin fiyatları arttığında, ithalata ağır bağımlı yoksul ülkeler, özellikle de yoksul halklar iyice yoksullaşmaktadır.

Nitekim savaşın ikinci ayında (Mart'ta), FAO "Gıda Fiyat Endeksi" ortalama 159,3 puan oldu. Yani Şubat ayına göre 17,9 puan artarak 1990'dan bu yana en yüksek seviyeye çıkmıştır.⁴ Nisan ayında 158,5 puana gerilese de, geçen yılın Nisan ayındaki değerinin yüzde 29,8 üzerinde kalmıştır.⁵

Kapitalist düzende yoksulluğun temel nedeni olan gelir adaletsizliğinin özünde iki ana faktör mevcuttur: Emek-sermaye çatışması ve kapitalistlerin kendi aralarındaki amansız rekabet. Her ikisi de emekçilerin yoksullaşmasına neden olmaktadır.

Türkiye'deki yoksulluğu ise bütünüyle savaşa bağlamak yanıltıcı olur. Zira savaş çıkmadan önce yoksulluk derin bir yoksulluğa dönüşmeye başlamıştı. Ayrıca enflasyon Şubat'ta dahi yüzde 50 civarında, asgari ücret ise açlık sınırının altındaydı. Kaldı ki Nisan'da küresel gıda fiyatlarında düşüş olmasına rağmen Türkiye'de gıda enflasyonu 20 puana yakın artarak resmî olarak yüzde 90'a yükseldi.

Özetle, Ukrayna savaşı ülkemizdeki yoksulluğu artırdı ama yoksulluğumuzun tek nedeni savaş değil. Asıl neden kapitalist üretim ve bölüşüm tarzı ve bu sistemin iktisadi ve politik egemenlerinin izlediği emek karşıtı politiklardır.

1- <https://www.brinknews.com/quick-take/russias-attack-on-ukraine-drives-up-commodity-prices> (24 February 2022).

2- <https://www.statista.com/chart/27225/russian-and-ukrainian-share-of-global-crop-exports> (11 April 2022).

3- <https://thenextrecession.wordpress.com/ukraine-russia-like-an-earthquake> (20 March 2022).

4- <https://www.fao.org/worldfoodsituation/foodpricesindex> (8 Mayıs 2022).

5- Agr.

Ukrayna savaşı ülkemizdeki yoksulluğu artırdı ama yoksulluğumuzun tek nedeni savaş değil. Asıl neden kapitalist üretim ve bölüşüm tarzı ve bu sistemin iktisadi ve politik egemenlerinin izlediği emek karşıtı politiklardır.

Yoksulluk, kapitalizme içkin bir sorundur. Bunun temelinde kapitalizmin neden olduğu gelir bölüşümü adaletsizlikleri, emek sömürüsü, küreselleşme ile birlikte artan emperyalist sömürü ve tarımda artan dışa bağımlılık ve teknolojinin neden olduğu işsizlik gibi etkenler var.

Kapitalist düzende yoksulluğun temel nedeni olan gelir adaletsizliğinin özünde iki ana faktör mevcuttur: Emek-sermaye çatışması ve kapitalistlerin kendi aralarındaki amansız rekabet. Her ikisi de emekçilerin yoksullaşmasına neden olmaktadır.

Yani öncelikle işçi sınıfının üzerinden gerçekleştirilen artı değer sömürüsü gelir ve servetin eşitsiz, adaletsiz bölüşümüne neden olmaktadır. Çünkü sınıf mücadelesi içinde her iki sınıf da bölüşümden aldığı payı ar-

tırmaya çalışmaktadır. Sermayedarlar kârlarını artırdığında, bu işçi ücretlerinin düşük kalmasına yol açıyor ki bu da gelir eşitsizliğine ve işçilerin yoksullaşmasına neden oluyor. İşçiler ücretlerini artırdığında ise, kâr azalırken gelir dağılımı iyileşiyor ve yoksulluk azalıyor.

İkinci olarak, kapitalizm kâr sürümlü bir sistemdir. Daha fazla kâr için kapitalistler kendi aralarında rekabet eder, bu yolda emek tasarruf edici yeni teknolojilere yatırım yaparlar. Aynı zamanda da işçileri baskılayarak onları daha düşük ücretlerle ve /veya daha verimli çalışmaya zorlarlar. Böyle olunca işçilerin aldıkları pay azalır, bu da işçilerin yoksullaşmasına neden olur. Tarımın dışa bağımlı hale getirilmesi ve yüksek gıda enflasyonu gibi nedenler de yoksullaşmayı artırır. Kısaca yoksulluk sorununun özünde kapitalizm ve kapitalist ulus devletler var.

Öte yandan, Ukrayna savaşının özgün bir biçimde yoksulluğu ve açlığı artırdığını da vurgulamak gerekir. Çünkü bu savaş ile birlikte enerji ve temel gıda üretimi ve dağıtımının maliyetlerinde ve fiyatlarında çok ciddi artışlar meydana gelmiştir.

Öncelikle Ukrayna'daki savaş, COVID-19 salgını nedeniyle bir

Marmara'da musilaj (deniz salyası) önlenebilir miydi?

Dr. Demet Parlar

Tıp Dünyası'nın bu sayısında eski İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Nurettin Sözen ile Marmara'da ortaya çıkan musilajı konuştuk. Sözen, atık suların denizin dibine verildiğini, bunun ise denizlerimizin kirlenmesine neden olan bir yanlış olduğunu belirtti.

İklim Adaleti Koalisyonu ve Marmara Yaşasın topluluğundan dört doğa dostu, başka bir deyişle dört yaşam savunucusu, Nurettin Sözen'in artık ofis olarak kullandığı muayehanesinin zilini çalarken çok heyecanlıydık.

Değişik kaynaklardan okuduğumuz, dinlediğimiz ve bizzat yaşadığımız bir dönemi, doğrudan o dönemin belediye başkanından dinlemek için günler öncesinden beklediğimiz randevunun gerçekleşecek olmasının sevinci, heyecanımızı daha da artırıyordu. Elbette Cerrahpaşa Tıp Fakültesi mezunu ve Nurettin Hoca'nın öğrencilerinden biri olmam nedeniyle bu buluşma benim için ayrıca farklı bir önem ve anlam taşıyordu.

Nurettin Hoca bizi belediye başkanlığı dönemindeki özel kalem müdürü Avukat Ercan Bey ile birlikte karşıladı. Ofisin koridoru ve odası, onun belediye başkanlığı süresince yaşadığı önemli anların fotoğraflarıyla doluydu. Masasının arkasında siyah beyaz Atatürk ve İnönü portreleri, onların yanında tıp fakültesi ikinci sınıfındayken kendisi gibi CHP Gençlik Kolları'ndan arkadaşlarıyla birlikte İsmet İnönü ve Şemsettin Günlaltay ile çekilmiş bir fotoğraf

asılıydı. Ve fotoğrafların yanında çerçeveli bir belge vardı. (Bu belgenin İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı yaptığı dönemdeki çalışmalarında temel ilkesi olan "önce insan" sloganının patent belgesi olduğunu söyleşi sırasında öğreniyoruz). Karşısındaki duvarda ise film şeridi formatında basılmış renkli büyük fotoğraflar bulunmaktaydı. Bu fotoğraflar, beş yıllık belediye başkanlığı dönemine ait Taksim-Levent Metro hattının temel atma töreni gibi önemli anları, lise yıllarında başlayan 68 yıllık siyaset hayatının renkli anılarını yansıtıyordu. Kazlıçeşme'deki dericilerin kaldırılmasına yönelik çalışmalarını gösteren Bedri Koraman imzalı çerçeveli bir karikatür, duvarlardaki fotoğraf mozaigine farklı bir renk katıyordu.

Nurettin Hoca'yı dinlerken İstanbul'da 25 yıldır kullanılan ve çöp sorununu dönemin en ileri çöp arıtma yöntemleriyle çözen bir belediye başkanının işçi grevlerinde biriken çöpler nedeniyle hâlâ eleştirilmesini,

ülkemizin siyasi ortamının yarattığı bir talihsizlik olduğunu düşündüm. Bu durumla ilişkili olarak onunla yapılan başka söyleşilerde söylediğini bize de söylüyor, "Grevi olmayan bir toplumda yaşamaktansa, çöp yığınlarıyla demokrasi içinde, sendikası, toplu sözleşmesi olan, grevi olan bir düzende yaşamayı yeğlerim." Ardından dikkatimizi önemli bir noktaya çekiyor, "Bizim kurduğumuz sistemde çöp suyu biyolojik arıtmaya tabi tutulmaktadır, çöp depolarına gidinceye kadar ayrı bir depoları vardır, orada geri kazanım yapılmaktadır. Çıkarılan metan gazı ile elektrik üretilmektedir."

Atık suların denizin dibine verilmesi, kirliliği artıran en önemli etmen

Ve tabii en merak ettiğimiz konu; Marmara Denizi'ne atılan evsel ve endüstri atıklarının deşarjıyla ilgili yapılanların neden yarım kaldığı, neden onun dönemi öncesi ve sonrasında başlayan ileri biyolojik arıtmının

"Bizim kurduğumuz sistemde çöp suyu biyolojik arıtmaya tabi tutulmaktadır, çöp depolarına gidinceye kadar ayrı bir depoları vardır, orada geri kazanım yapılmaktadır. Çıkarılan metan gazı ile elektrik üretilmektedir."

terk edilerek ısrarla derin deniz deşarjı yönteminin tercih edildiğine dair görüşleriydi.

Bütün sorularımıza açıklıkla yanıt verdi Nurettin Hoca; "Bizden önceki yönetim döneminde projelendirilmiş olan Kadıköy Mekanik Arıtma Tesisi, Riva'ya kaydırılmış ve bu mekanik arıtma tesislerinin tam arıtma tesislerine dönüştürülmesi için çalışmalara başlanmıştı. Kadıköy'de tüm Anadolu atık suyunu kapsayan bu proje, Dünya Bankası'nın kredisiyle gerçekleştirilecekti. Biz bu projenin kredisini Dünya Bankası'ndan almış olmamıza rağmen bu proje de bizden sonra yürürlükten kaldırıldı. Arıtma tesisi de yapılmadı. Atık su yine deniz dibine verildi. Denizin kirlenmesi olayının nedeni, bu temel yanılgıdır" diyerek söze başladı.

Baltalimanı, Riva ve Kadıköy'deki tam biyolojik arıtma projelerinin Erdoğan'ın belediye başkanı olmasından sonra rafa kaldırıldığını, yerine maliyeti düşük ancak Marmara'nın kirlenmesine neden olan atık suların

denizin dibine deşarj etme yolunun seçildiğini söyledi. Bu arada Dalan döneminde Haliç temizlenirken, Haliç'in kirli sularının İstanbul Boğazı'nın dip akıntılarına verildiğini, bunun da Marmara Denizi'ni daha fazla kirlettiğini öğreniyoruz. Nurettin Hoca döneminde ise üniversite öğretim üyelerinden oluşan Bilim Kurulu'nun verdiği rapor doğrultusunda Mart 1990'da bu işleme son verildiğini duyuyoruz.

Hesap veren, açık ve dürüst bir belediyecilik

Yaklaşık üç saat süren söyleşimizde hayatının neredeyse dörtte üçünü aktif siyasetin içinde geçiren değerli hocam Prof. Dr. Nurettin Sözen'de beni en çok etkileyen özellikler ise hem İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı döneminde hem tüm aktif siyaset hayatı boyunca hesap verilebilirlik, açıklık ve dürüstlük, bir başka deyişle icratlarında ve özel yaşamındaki şeffaflığı oldu. Ayrıca çöpler, ulaşım, Marmara Denizi'nin kirliliği gibi ele aldığı her sorunu meslek odaları, uzmanlar ve bilim insanlarını dinleyerek, onların görüşlerini, önerilerini ve eleştirilerini dikkate alarak çözmeye çalışmasıydı. Kim bilir belki de dürüstlük, şeffaflık ve STK'lar yanı sıra bilim insanlarıyla birlikte çalışmak gibi her politikacıda olması gereken bu temel ve olmazsa olmaz özellikler artık zor rastlanırlı niteliklere dönüştüğü için daha çok etkiledi beni.

STED'in Mart-Nisan 2022 sayısı yayımlandı

Tıp Dünyası HABER MERKEZİ

Türk Tabipleri Birliği'nin süreli yayınlarından Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi'nin (STED) Mart-Nisan 2022 sayısı yayımlandı. STED'in bu sayısında dokuz araştırma

makalesi ve bir de derleme yer alıyor.

Birinci basamak sağlık hizmeti veren hekimlerin ve sağlık çalışanlarının; bilgi/becerilerinin yenilenmesi ve geliştirilmesi amacıyla iki ayda bir yayımlanan STED'in son sayısında CO-

VID-19 salgınının intörn hekimlerin yaşam ve eğitim sürecine etkisi, hekimlerin yaşlı ihmali ve istismarı konusundaki farkındalığına yönelik yapılan araştırmalar yer alıyor.

TÜBİTAK Türk Tıp Dizini'ne 2012'de giren STED'de

birinci basamağın çalışma alanına giren konularda yapılmış araştırma yazıları, derlemeler, olgu sunumları yayımlanıyor. Derginin internet sayfasına ve arşivine <https://www.ttb.org.tr/STED/index.php> adresinden erişilebilir.

Nükleer karşıtı mücadelede hekimler

Dr. Ful Uğurhan

İkinci Dünya Savaşı sırasında Hiroşima ve Nagazaki'ye atılan atom bombalarıyla başlayan nükleer yıkım, o zamandan bu yana, gerek yapılan sayısız nükleer silah denemeleri gerekse nükleer santral ve nükleer atık kaynaklı radyasyon yayılımı nedeniyle hızla artarak, insan ve çevre sağlığını olumsuz yönde etkilemiştir. "İnsan eliyle yaratılmış radyasyon" kaynaklı bu durum nedeniyle meydana gelen hastalıkları sağaltmak ve hepsinden önemlisi böylesi durumların oluşmasını önlemek için hekimler en başından itibaren büyük bir sorumluluk üstlenmiştir.

Nükleer karşıtı mücadele hekimler için mesleki sorumluluktur

Hekimler, hem aldıkları tıp eğitimi hem de mesleki uygulamaları sırasında kazandığı deneyim sonucunda, nedene yönelik ve bütüncül düşünmeye yatkın olduklarından, nükleer karşıtı mücadele sırasında da bütünsel davranmaya ve mücadeleye çok yönlü katkı sunmaya özen göstermişlerdir. Örneğin radyasyonun insan sağlığına zararları konusunda akademik çalışmalar yapan ya da kitaplar yazan bir hekimi, kimi zaman bir halk eğitim çalışmasında konuşmacı, kimi zaman bir protesto yürüyüşçüsü ya da nükleer karşıtı bir eylemde polis barikatının karşısında sokak dövüşçüsü olarak görmek mümkündür.

Dünyada ve Türkiye'de nükleer karşıtı mücadelenin içinde yer alan hekimler, çabalarını çoğunlukla bu alanda çalışmalar yürüten çevre örgütlerinin, platformların, meslek örgütlerinin bünyesinde yaparken, bazen de bireysel olarak sürdürmekte ve bunun en başta mesleki bir sorumluluk olduğunu her fırsatta vurgulamaktadır. Bu konuda ön planda yer alan örgütleri aşağıda sıralayabiliriz.

Nükleer Tehlikeye Karşı Barış ve Çevre İçin Sağlıkçılar Derneği

28 Mart 2022'deki Sinop Nükleer Santrali Davasına yaşam hakkı savunucuları, emek-meslek örgütlerinin temsilcileri, TTB Merkez Konseyi Başkanı Dr. Şebnem Korur Fincancı ve Samsun Tabip Odası Başkanı Dr. Funda Furtun da katıldı.

(NÜSED): 26 Nisan 1986'da meydana gelen Çernobil Nükleer Santral Kazasından sonra yeniden gündem olan radyasyon riski nedeniyle, TTB Genel Kongresi'nin aldığı tavsiye kararı sonucunda, 30 Ocak 1987'de Prof. Dr. Leziz Onaran ve Prof. Dr. Nusret Fişek liderliğindeki bir grup hekim ve sağlık çalışanı tarafından kuruldu. Dernek kurulur kurulmaz valilikçe yasaklandı. Gerekçe ise ülkemizde Türkiye Atom Enerjisi Kurumu, Sivil Savunma Müdürlüğü gibi kuruluşlar varken sağlıkçıların gibi "sorumlu kimselerin" bu konuda dernek kurmasının sakıncalı bulunmasıydı. İki yıllık hukuk mücadelesinden sonra faaliyetlerine izin verildi. 26 Haziran 1991'de Nükleer Sa-

vaşın Önlenmesi için Uluslararası Hekimler Derneği'nin (IPPNW) üyeliğine kabul edildi.

Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Uluslararası Hekimler Derneği (International Physicians for Prevention of Nuclear War (IPPNW)): 63 ülkede doktor, tıp öğrencisi ve diğer sağlık çalışanlarının savaş tehdidinden kurtulmuş daha barışçıl ve güvenli bir dünya yaratmak düşüncesi ile oluşturdukları uluslararası bir örgüttür. 1962'de Hekimlerin Toplumsal Sorumluluğu (Physicians for Social Responsibility -PSR) adı ile örgütlenen hekimler, 1980'de IPPNW'ü kurdu. Örgütün merkezi ABD Massachusetts'tir. IPPNW barışçı çabaları nedeniyle 1985'te Nobel Barış Ödü-

lünü almıştır. Örgüt, günümüzde savaş ve göç başta olmak üzere insan sağlığını tehdit eden birçok sosyal faktöre karşı dikkat çekmeye çalışmaktadır.

TTB, nükleer santrallerin insan ve çevre sağlığına yapacağı olumsuz etkileri raporlaştırdı

Meslek örgütümüz TTB ise özellikle 26 Nisan 1986'de Çernobil Felaketinden sonra konunun toplum sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerine dikkat çekmeye çalışmış ve TTB kongresinde tavsiye kararı olarak NÜSED'in kurulmasına öncülük etmiştir. TTB, Akkuyu ve Sinop'a yapılması planlanan sant-

rallar için hazırlanan ÇED raporuna karşı dava açarak, santrallerin insan ve çevre sağlığına yapacağı olumsuz etkileri geniş kapsamlı bir rapor halinde yayımlamıştır.

Hekimler, nükleer karşıtı mücadelenin içinde etkin bir şekilde yer alarak mesleki sorumluluklarını yerine getirmiştir

Mersin Tabip Odası, Mersin Akkuyu'ya nükleer santral yer lisansının verildiği 1976'dan itibaren başlayan nükleer karşıtı mücadelenin içindedir. Tabip odası özellikle 1990'lı yılların sonlarından itibaren mücadelede etkin bir şekilde yer almış, bazı zamanlarda hareketin öncülüğünü üstlenmiştir. Akkuyu'ya mesafe olarak Mersin'den daha yakın olan Kıbrıs'taki hekimler, bölge tabip odaları ve ildeki nükleer karşıtı kişi ve kuruluşlarla ortak hareket etmiştir. Hekimler, ÇED raporu itiraz davalarına müdahil olmuş, yer lisansı iptal davasını bizzat oda olarak açmıştır. Meslektaşlarımız, konuyla ilgili iki önemli bilimsel çalışmanın içinde yer almış, çok sayıda meslek içi ve halk eğitim çalışması, toplantı, basın açıklaması düzenlemiştir. Mersinli hekimler 2014'te Mersin Akkuyu arasındaki 137 km'lik yolun yürünebilecek kısımlarını üç gün boyunca yürüyerek nükleer santrallerin sağlığa zararlarını kamuoyunun gündemine taşımış ve tarihsel bir sorumluluğu yerine getirmiştir.

Sonuç olarak hekimlere yönelik bir toplantıda, nükleer fizikçi Prof. Dr. Hayrettin Kılıç'ın "bir nükleer fizikçi olarak sizlere karşı mahcubum, bizim yarattığımız kötülüklerle siz hekimler uğraşmak zorunda kalıyorsunuz" diyerek konuyu tek bir cümlede özetlemişti. Biz hekimler de nükleerin yaratacağı kötülüklerle uğraşmaktansa, nükleer çılgınlığın en başından itibaren nükleer karşıtı mücadelenin içinde etkin bir şekilde yer almayı mesleki sorumlulukları olarak görmüştür.

"Sinop Nükleer Güç Santrali Projesi Son Şekli Verilen ÇED Raporu'nun İnsan ve Çevre Sağlığı Açısından Değerlendirilmesi" raporu yayımlandı

Tıp Dünyası
HABER MERKEZİ

TTB, "Sinop Nükleer Güç Santrali Projesi Son Şekli Verilen ÇED Raporu'nun İnsan ve Çevre Sağlığı Açısından Değerlendirilmesi" başlıklı raporu yayımlandı.

Sinop'a kurulması planlanan nükleer güç santraline verilen

ÇED raporu hakkında genel bilgileri içeren rapor, aynı zamanda nükleer santrali ekonomik ve sosyal boyutları ile de tartışıyor. TTB'nin nükleer santrale bakış açısını yansıtan rapor, projenin çevresel etkilerini ve toplum sağlığına vereceği zararları irdelerken, radyasyona maruz kalmanın kısa ve uzun dönem etkilerini ortaya koyuyor.

Susan Sontag'ın "Metafor Olarak Hastalık- AIDS ve Metaforları" kitabı üzerine

Dr. Ali İhsan Ökten

Kendisi de meme kanseri hastalığına yakalanan Susan Sontag'ın "Metafor Olarak Hastalık - AIDS ve Metaforları" isimli iki bölümden oluşan kitabı, hastalıklar ve özellikle de kanser üzerine yazılmış sıra dışı eserlerin başında yer alır.

Susan Sontag kendisine meme kanseri teşhisi konduğunda, hastalıkla baş edebilmek için çoğu kez hastalık hakkındaki gerçekleri saptıran ve hastayı izole eden bir mit oluşturulduğunu fark eder. Newsweek tarafından "Çağımızın en özgürleştirici kitaplarından biri" olarak tanımlanan bu kitapta Sontag, hastalıkları bu mitlerden arındırıp, onların yüzyıllar boyunca kültürleri etkileyen önemini ortaya koymaya çalışır.

Sontag kitabı neden yazdığını şöyle anlatır: "Ortaçağlardan beri frengi ve veba, 19. yüzyılda tüberküloz, 20. yüzyılda kanser, sonra AIDS. Anlaşılan toplumların, tarihin her döneminde, "kötülük"le özdeşleştirmek istedikleri ve suçu onun kurbanlarına yıkacakları bir hastalığa ihtiyaçları mutlaka oluyor. Beni "Metafor Olarak Hastalık" kitabımı yazmaya götüren etken de, kanserli hastaların nasıl damgalandığını keşfetmem oldu. Hastalıklar ve onların tedavilerine yakıştırılan metaforların hepsi, eşit derecede iğrenç ve tahrif edici değildir. Benim yok edilip silindiğini görmeyi en çok (AIDS'in ortaya çıkışından beri daha da çok) istediğim metafor, askerî metaforlardır."

Sontag, kitapta tüberküloz ve kanser hastalıkları etrafında şekillenen ve birkaç yüzyıldır değişim içerisinde olan söylemleri, tanımlamaları, metaforları ve modern toplumun hastalık algısını inceliyor. Sontag'ın kitabının büyük kısmını, kanseri tanımlarken kullanılan metaforlar, bunların edebiyat eserlerinde, siyasetçilerin konuşmalarında, iktisadi ve askerî söylemde yer

etmiş örnekleri oluşturuyor.

On dokuzuncu yüzyılda tüberküloz, yirminci yüzyıldan sonra da kanser, insanlığın baş düşmanı olarak anılmış, yok edilmesi gereken musibetler olarak görülmüştür. Bu iki hastalık etrafında oluşan mitlerin birçok ortak noktası olmakla birlikte kanser, tüberkülozdan çok daha korkutucu bir hastalık olarak algılanmıştır. Sontag'a göre; "Bu hastalıklar, ölümün kendisiyle özdeşleşmiştir." Fakat tüberkülozun aşırı tutkudan kaynaklanan bir hastalık olduğunun düşünülmesi nedeniyle ölümü incelten bir hastalık olarak romantikleştirilmesine karşılık kanser, utanç verici bir şekilde saklanan ve ıstıraplar içinde ölen korkunç bir hastalık olarak tanımlanmıştır. İnsana soyluluk katan, dingin ve sakin tüberküloz ölümlerini, kanserden dolayı utanç verici bir şekilde ve ıstıraplar içinde ölen roman ve film karakterleriyle karşılaştıran Sontag, "Ölmekte olan bir tüberkülozlu, daha güzel ve etrafına daha duyguya saçan bir çehreyle resmedilirken, kanserden ölmekte olan kişi, korkudan ve acıdan acz içine düşmüş, her türlü aşkınlık yeteneğini kaybetmiş bir tabloyla tasvir edilmektedir" diyor.

Sontag bu metinde hasta olma durumu üzerine yerleşmiş klişeleri yani hastalığın bir metafor olarak kullanılma halini tartışıyor. Tartışmayı ağırlıklı olarak tüberküloz ve kanser üzerinden, bu iki hastalığa ilişkin mitlerin ortaklaştıkları ve ayrıştıkları noktaları ortaya koyarak yürütüyor. Sinema, siyaset, edebiyat, felsefe gibi geniş bir yelpazede tarihsel bir okuma yaparak tüberkülozun ve kanserin nasıl tarif edildiğini; nasıl inanışlar ve tortular bıraktığını araştırıyor. Kendisi de bu meselenin bir öznesi olan Sontag'ı bu denemeyi yazmaya yönlendiren, kanser hastalarının nasıl damgalandığını

Künye

Kitap adı: Metafor Olarak Hastalık - AIDS ve Metaforları

Yazar: Susan Sontag

Yayınevi: Can Yayınları

Sayfa: 192

Baskı yılı: 2015

Çeviri: Osman Akinhay

keşfetmesi oluyor. Kitap, doğal olmayan bir şeymiş gibi, hayatın ve insanın en büyük düşmanı olarak görülen hastalıklara yönelik "savaş" söylemlerinin ağırlıklı olarak on sekizinci yüzyıldan sonra ve Batı'da üretildiğini fark etmemizi ve kendi hastalık anlayışımız üzerine düşünmemizi sağlıyor.

Sontag'ın bundan 44 sene önce kaleme aldığı vurucu cümleler bugün hâlâ etkisini koruyor: "Zira, ilk acıklı gözlemim [...] metaforik tuzakların son derece gerçek sonuçlar doğurduğu şeklindeydi: Söz konusu tuzaklar insanları yeterince erken tedavi aramaktan ya da doğru tedavi için daha fazla çaba harcamaktan alıkouyordu. Ben inanıyorum ki metaforlar ve mitler öldürür."

"COVID-19 Pandemisi İkinci Yılı Değerlendirme Raporu" yayımlandı:

Sömürü ve yıkımdan çıkışın yolu mücadeledir!

Tıp Dünyası
HABER MERKEZİ

Türk Tabipleri Birliği (TTB) Pandemi Çalışma Grubu tarafından hazırlanan "COVID-19 Pandemisi İkinci Yılı Değerlendirme Raporu" yayımlandı. Sekiz başlık altında 40 yazının yer aldığı rapor, 13 Nisan 2022 günü çevrimiçi düzenlenen bir basın toplantısıyla paylaşıldı. Basın toplantısına TTB Merkez Konseyi ve Pandemi Çalışma Grubu üyeleri katıldı.

Raporu özetleyen bir sunum yapan TTB Merkez Konseyi Başkanı Dr. Şebnem Korur Fincancı, ilk olarak dünyada ve Türkiye'deki vaka ve ölüm sayıları ile TTB'nin hesapladığı fazladan ölüm verilerini paylaştı. Sağlık sistemindeki çöküş ve ekonomik krize bağlı olarak COVID-19 pandemisinin bir işçi sınıfı hastalığı olarak yaşandığının altını çizen Korur Fincancı, TTB'nin emek örgütleriyle birlikte açtığı acil önlem önerilerinin hiçbirinin uygulanmadığını hatırlattı.

TTB Pandemi Çalışma Grubu üyeleri de basın toplantısında kısa sözler aldı.

Dr. Mehmet Zencir, Türkiye'de pandeminin boyutunun halen bilinememesinin en büyük sorunun olduğunu söyledi ve verilerdeki belirsizliklerden örnekler verdi. Pandeminin endemiye dön-

üştüğü fikrini eleştiren Zencir, Türkiye'nin olumlu bir senaryo üzerine strateji kurmasının ilerleyen dönemde çok daha fazla önlenabilir ölüme yol açabileceğini vurguladı. Dr. Levent Akyıldız da önümüzdeki süreçte sağlıklı bir projeksiyon oluşturulabilmesi için verilerin şeffaf bir biçimde paylaşılması gerektiğini ekledi.

Dr. Melek Demir, tanı kapasitesine destek olması gereken hızlı antijen testlerine Türkiye'de yeterince yer verilmemesini eleştirdi. Dr. Esin Şenol ise aşı stratejisindeki yetersizliğe ve aşılamadaki yavaşlamanın çok sayıda fazladan ölüme yol açmasına tepki gösterdi.

Dr. Oğuz Kılınç, sağlıkta eşitsizliğin etkilediği kırılgan gruplar için pandeminin bitmediğini ve bitmeyeceğini dile getirirken Dr. Özgür Müftüoğlu, Türkiye'deki pandemi yönetiminde belirleyici olgunun, siyasi iktidarın ve sermayenin kendi çıkarlarını toplum sağlığının önüne koyması olduğunu kaydetti.

Yirmi birinci yüzyılın genç Odoları* -5

Carola Rackete ve Pia Klemp

Dr. Gönül Malat

Zamanların en iyisiydi, zamanların en kötüsüydü, hem umut baharı, hem de umutsuzluk kışıydı, kavurucu güneş yanaklarına buharlaşmış damlalardan ince apak yollar bırakmıştı. Mavi gözleri katlanılabilir pek çok hüznü önceden görmüş, hepsinin de çaresine bakmıştı. Gerçi delik deşik edenler çoğunlukta idi ama hayal meyal buruk gülümsemeyle hatırlanır olanları da yok değildi. Yalnız bu seferki bir başkaydı. Beceriksiz olduğu halde olmadık sorularla okları kendine atıp duruyordu. Vicdanı da çoktan ağıtlar yakmaya başlamıştı. Kabuklanmış yaralarıyla yenisi elbirliği etmiş, Carola'yı akılcı bir toplantıya çağırıyorlar, teker teker söz istiyorlardı. Güneşten karamel rengi olmuş teni, nasırlı elleri ve acıların içinden Diego'ya seslenen Frida gibi sözü yaralarına vermek zorunda kaldı. "Hadi konuşun. Dinliyorum." Bu durumu başka türlü çözmesi de mümkün değildi. Tabii Carola'nın bilmediği bir şey vardı, Yaralar çoğu kez dilsizdir, ama bir konuştular mı, sesleri çok korkutucudur ve yalan söylemeyi beceremezler.

Carola'yı bu sesler korkuttu. Vicdanından yükselen ağıtları can kulağıyla dinleyip kararını verdi. Dümene üzerindeki elleri kıvrakça hareketler yapmadan önce emri yanık türkü gibi haykırdı;

"Alesta, tüm personel sancak tarafından aborda mevkilerine!"

Yardımcı kaptan Pia,

"Bunu bekliyordum. Yanındayım Kaptan, sonuna kadar! Ama yine de sormak isterim kararından emin misin? En az 10 yılınız zindanda geçecek."

"Eminim, eminim! Biliyor musun Pia, bazen ufacak ama sağlamca atılmış adımlar, oluşturduğu sarsıcı dalgalarıyla koca dağları yutuverir. Bakalım bizim

Deniz kurtarma organizasyonu Sea-Watch ile gönüllü olarak çalışan Alman aktivist Pia Klemp

henüz doğmamış dalgalarımız hangi taşlaşmış yürekleri sular altında bırakacak?

"Sabırsızlığımı bağışla dostum. Haydi, suç nasıl işlenirmiş gösterelim şunlara!"

Vicdanıyla hesaplaşmasından beri kaptanın ağzını bıçak açmamıştı. Pia'nın meydan okumasıyla, yaralarına sürdüğü Akdeniz tuzu, kavurup yakmış olmasına rağmen Carola'ya pekiyi gelmişti. Tayfaların verdiği emri yerine getirmek için koşuşturmalarını izlerken geri dönüşü olmayan bu yolda, tutuklanacağını biliyordu. Çünkü kanunları çiğneyecekti. "Kanunların canı cehenneme" diye söylendi. Elli üç can var gemim Sea Watch'da! Hepsinden ben sorumluyum. Birinin dahi ölmesine göz yumamam. Bebekler, çocuklar var, anneler var. Aç sefiller, diye söylendi. Ardından bağırarak emri verdi; "Aborda

için Lampedusa Limanı dos-doğruuuu."

Dümene geçti. Tüm vücuduyla dans edercesine sağa sola hareket ettiriyor, yılan gibi kıvrılıyordu. Uzun zamandır birlikte çalıştıkları sıkı dostu Pia,

"Carola, dümende Akdeniz'in tuzundan güç alan Şahmaran'a benzedin. Gemimizde elli üç Camsap taşıyoruz farkındasın değil mi?"

"Pia, ah Pia! İkimiz de Şahmaranınız aslında. Bize Camsaplardan zarar gelmeyecek, sen de biliyorsun. Bizim etimizi kanımızı isteyen krallar var. Camsaplar, belki de onlara yardım ettik diye işkence görecekler. Biz zehirli kanımızı elli üç yolcumuza içereceğiz," dedi.

Sahil güvenlik bangır bangır anonslarına başladı. Lampedusa Limanı'na yanaşmamaları için hem İtalyanca hem de İngilizce,

uluslararası anlaşmalara uymaları için gemi kaptanını uyarıyorlardı. Sea Watch limana yanaşırsa kaptan ve yardımcısının tutuklanacağını da ekliyorlardı metalik anonslarına. Birkaç sahil güvenlik gemisi, Kaptan Carola'nın limana yanaşmasını engellemek için etraflarında dönüp duruyordu. Carola gözü kara dümeni üzerlerine kırınca geri çekildiler.

Dolunay neşeli ve kıpır kıpır yakamozuyla, Carola ve Pia'ya övgüler düzüyor, alkışa boğuyordu. Limanda bekleyen derisi beyaz, kafalarının içi kara grup ise "Umarız bu siyahların (elli üç göçmenin) tecavüzüne uğrarsınız" diye bağırıyordu. İkisi de elleri kelepçeli polis arabalarına bindirilip, tutuklandılar. Kanun önünde suç işlemişlerdi ama her ikisinin de vicdanı olabildiğince rahattı.

Nezarete aynı odada olmaları, birbirleriyle rahatça konuşabil-

meleri ve mahkemede yargıca söz birliği ile anlatacaklarını kararlaştırmak için iyi olmuştu. Pia;

"Kanunlar ne adaletsiz değil mi Carola?" diyerek söze başladı. Kaptan;

"Bir kitap okumuştum. Dur bakiim hatırlamaya çalışayım. Tamam, hatırladım. Şöyle yazıyordu; Bir hırsız yaratmak için bir sahip yaratın; suç yaratmak istiyorsanız, yasalar koyun," dedi.

"Biz neyiz? Ne düşünüyorsun Carola? Suçlu mu? Yoksa kahraman mı?"

"Kanunlara göre suçluyuz Pia. Yalnızca vicdanımıza kulak verdik ikimiz de" dedikten sonra korkulardan uzak, rahat ve güzel bir uyku çektiler.

İtalya Başbakan Yardımcısı ve İçişleri Bakanı Matteo Salvini, Carola ve Pia'yı, "Korsanlık, kanun tanımazlık, savaş eyleminde bulunmakla," suçluyordu. Mahkemeye doğru elleri kelepçeli yol alırken Salvini'nin söylediklerini duyan Pia;

"Ne ironik Carola, savaş eyleminde bulunmakla suçlanıyoruz! Adam öldürmeyi oyun sanıyor, bunlar," derken, polis tarafından konuşmamaları için sertçe uyarılınca kaptan, yanıt veremedi yardımcısına.

Vakur bir şekilde mahkemede yargıç önüne çıkarıldılar. Savcı konuşmasını yapıp atfedilen suçları saydı döktü. Bunun üzerine yargıç, Kaptan Carola'ya döndü;

"Suçunun ne olduğunu biliyor musun? Anladın mı söylenenlerin hepsini?"

"Anladım sayın yargıç."

"Anladığımı anlamak için tekrar soruyorum, suçun ne?"

"İnsan olmak, sayın yargıç! Suçum yalnızca insan olmak!"

* Odo: Ursula K. Le Guin'in "Mülksüzler" adlı kitabındaki Anarres gezegeninin kurucusu, şiddet karşıtı kadın anarşist. Tam adı; Laia Asieo Odo.

